

«ئۈچكەلە كەچىلەك»
قىلىش «مۇھەم»
ئىدىيىسى كارامشى
كۆرسەتى
ئۇنسۇ ناھىيىسىدىكى

ھەر دىرىجىلىك پارتىيە
تەشكىلاتلىرى ۋە كەڭكە
كادىرلار «ئۈچكە ۋە»
كەچىلەك قىلىش «مۇھەم»
ئىچىمە ئىدىيىسىنى ئۆگى
ئىش داۋامىدا دېھقان -
چارۋىچىلارنىڭ بولغان باش
شەكايىتىگە بولغان باش
قۇرۇش، نازارەتچىلىك
ئىچىمە ئىدىيىسىپ، پارتىيە
يىدە، هوڭومەت بىلىم
خەلق ئاممىسىنىڭ موھەم
ناسسۇنىنى قويۇقلاش
تۇردى.

بۇ ناھىيىنىڭ ھەرقايى
سى يېزىلىرىدا «ئۈچكە
ۋە كەچىلەك قىلىش»
مۇھەم ئىدىيىسىنى ئۆز
گىنىش تەربىيە پائىلىپ
تى ياشلانغۇدىن بۇيان
تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسى
تەكشۈرۈش جەريانىدا
توك ھەققىنىڭ قالايمقان
بولۇشى، ئالۋالىڭ سېلىقە
نىڭ ئېغىر بولۇشتى
بىر قىسىم كەنت كادىر
لەرىنىڭ ئۆز كۈمۈچىگە
جوغ تارىش، تېرىلىغۇ
يىم، شورىتان، چار-
ۋەلارنى ئارتۇق ئىگلىدە
ۋېلىشى قاتاولق مەسىد
لىلەرنىڭ ساقلاغانلىقنى
مەلۇم بولىدى. ئۇلار كە
دېھقان - چارۋىچىلار ئا
رسىغا چوڭقۇر چو-
كۈپ، ئۇلار ئىنكاىس
قىلغان مەسىلەرنى نەق
مەيداندا ھەل قىلىپ،
دېقايانلارنىڭ درىدىگە
درمان بولىدى. بىر كە
لوۋات سائەت توک ھەققى
نى 0.75 يۈمنىگە بېكىتى
بۇ ناھىيە مەخسۇس
گۇرۇپپىدا ئەشكەللەپ يېزا،
بازار، مەيدانلاردا كەننىڭ
مالىيىسى مەخسۇس موھەم
يەتقىش قىلىپ، شەققىزىم
غا خىلاب مەبلىغىسىن 168
مىڭ 300 يۈمنى تەكشۈر
رۇپ بىر تەرىپ قىلىدى،
كەنت مالىيىسى قەرملەك
مۇبىيەتىش قىلىشنى يولغا
قويدى. دېھقان - چار-
ۋېچىلەرنىڭ 2 مىلىون
يۈمنىدىن كۆپرەك يۈكىنى
يېنلىكتىپ، ھەق ئېلىش
تۆزۈدىن ئۆچچى ئەمەلدىن
قالدۇردى. ئۇنىڭدىن
باشقا باھىيلىك خەلق
دوختۇرخانىسى، ناھىيە
لىك ھاراق، سېمۇنت
تۆز زاۋۇتى قاتارلىق ئىدا-
رى، كارخانىلارنى تەك
شۈرۈپ، بىر قىسىم رەھ-
بىرىنى كادىرلارنىڭ قانۇن
غا خىلاب ئىگلىۋالغان
500 مىڭ يۈمنى ئې-
نىقلاب، ئۇنى دۆلەت گە-
زىسىگە قايتسۇزۇپ،
ئۇلارغا تېكشىلىك چار
كۆردى. ئابدۇسالام قۇلۇغ
ئىكەنلىكىنى كەچىلەك گېزلىتى
تەشكىلاتلىرى ۋە كەڭكە
كادىرلار «ئۈچكە ۋە»
كەچىلەك قىلىش «مۇھەم»
ئىچىمە ئىدىيىسىنى ئۆگى
ئىش داۋامىدا دېھقان -
چارۋىچىلارنىڭ بولغان باش
شەكايىتىگە بولغان باش
قۇرۇش، نازارەتچىلىك
ئىچىمە ئىدىيىسىپ، پارتىيە
يىدە، هوڭومەت بىلىم
خەلق ئاممىسىنىڭ موھەم
ناسسۇنىنى قويۇقلاش
تۇردى.

شەنگۈڭە ئۇنىۋېرسال خەۋەرلەر ئۇنىۋېرسال

مۇلازىملق گۇرۇھەنىڭ باش دېرىپك
تۇرى جاؤ گۇواخۇيىنىڭ تۇنۇشتۇرۇ-
شىجە، بۇ چوڭ ئۇنىۋېرسال بازار -
عەربىي شەمالدىكى ئالىي مەكتەبلىرى
ئىچىمە ئەڭ چوڭ يىمەك - ئىچەمەك،
مال سېتىۋېلىش، ئارام ئېلىش ئاساس
قىلىنغان ئۇنىۋېرسال بازار ئەكمىن -
مەكتەب بۇ ئارقىلىق مەكتەبىتىكى
ئىشچى - خەزمەتچەرلىنىڭ ئائىلە
تاۋاپىئەتلىرىنىڭ ئىشقا ئۇرۇنىلىشىش
مەسىلىسىنى ھەل قىلىش ۋە تاراقاق
ماڭىزىلارنى مەركىزلىشتۇرۇش،
جەمئىيەتكە يۈزلىنىپ خېرىدار
چاقرىپ، سەرتىنەم مەبلەغ
كىرگۈزۈشنى باۋرىپاچە ئۇسلىپىتا
كەن. بۇ ئارقىلىق مەكتەبىتىكى
ئۇقۇقۇچى - ئۇقۇغۇچىلارنىڭ
مەكتەپ سېرتعالا چىقىمايلا ھەم
ئەرزان، ھەم سۈپەتلىك «ئۇچ-
نىدىكەن ھەممە بىنانىڭ ئۇتۇرسىغا
سۈنىشى تاغ ۋە فۇنتان ياسىلىدىكەن،
2 - قەۋىتى 1000 دىن ئارتۇق ئۇقۇق
قۇچى - ئۇقۇغۇچى بىرلا ۋاقتىا
غىرالىدېغان رېستوران، 3 -
باشلىنىدىكەن ھەممە كېلىرىلىلىك ئە-
ئىدا يۇتۇپ رەسمى ئىشلىنىدىكەن.
شەنگۈڭە ئۇنىۋېرسال ئارقا سەپ

«شەنگۈڭە» خەۋەرلىرى : 15 -

سېتىۋېرسىر مۇخېرىنىڭ شىنجاك ئۇنى
ۋېرسىتېتى ئارقا سەپ مۇلازىملق
گۇرۇھەنىڭ ئىكەنلىشىچە، شىنجاك
ئۇنىۋېرسال ئەتكىپ 4 مىليون يۈمن مە-
لۇغ چاقرىپ، مەكتەب ئىچىمە ئە-

ئۇنىۋېرسال بازار سالىدىكەن.
شىنجاك ئۇنىۋېرسال ئەتكىپ ئارقا
سەپ مۇلازىملق گۇرۇھەنى سودا مەر-
كىرى مەسۇلىنىڭ ئېيتىشچە، بۇ
چوڭ ئۇنىۋېرسال سودا بازىرىنىڭ
ئۇمۇمىسى يەر كۆلىمى 2965.68
كۇادرات مېتر بولۇپ، ئۇچ قەۋەت
قىلىپ ياسىلىدىكەن، بازارنىڭ ئاش
قى ئۆرۈنىش باۋرىپاچە ئۇسلىپىتا
ئىكەن 10 - قەۋىتى كۈل، كۆكتات،
قۇشۇمچە يىمە كىلكلەر ۋە مەھەللى
مۇلازىملقى قاتارلىقلار ئاساس قىلى
مەكتەپ سېرتعالا چىقىمايلا ھەم
ئەرزان، ھەم سۈپەتلىك «ئۇچ-
نىدىكەن ھەممە بىنانىڭ ئۇتۇرسىغا
سۈنىشى تاغ ۋە فۇنتان ياسىلىدىكەن،
2 - قەۋىتى 1000 دىن ئارتۇق ئۇقۇق
قۇچى - ئۇقۇغۇچى بىرلا ۋاقتىا
غىرالىدېغان رېستوران، 3 -
باشلىنىدىكەن ھەممە كېلىرىلىلىك ئە-
ئىدا يۇتۇپ رەسمى ئىشلىنىدىكەن.
شەنگۈڭە ئۇنىۋېرسال ئارقا سەپ

شەنگۈڭە ئۇنىۋېرسال ئەتكىپ ئارقا سەپ

- مورا بوددا موُناري بُرْغۇنچىلىقى ئۆچۈرۈمەقى

يولاش مۇدررەر : يېقىنى بىر قانچە يىلدىن بۇيان بىر قىسىم كىشىلەر قىشقا، كونىشا، خەدر ناھىيە بىكىرىم يېزىسىنىڭ مورا 16 - كەنتىدىكى مەملىكت دەرىجىلىك قوغدىلىدىغان مورا بۇددا مۇنارى ئەتراپىدىن قۇم كۈلەپ 1700 . يىلدىن ئارتۇق تارىخقا ئىگە بۇ مددەنىيەت يادىكارلىقى ئورنىنى ئېغىر دەرىجىدە بۇز غۇنچىلىققا ئۇچرا تىماقتا .

مۇناسىۋەتلەك ئورۇنلارنىڭ بۇ ئىشقا ئالاھىدە كۆڭۈل بۆلۈشنى ئۇمىد قىلىمەن .

سۇردتىه : مۇرا بۇددا مۇنارى ئەتراپىدىن ماشىنىغا قۇم ئۇسۇۋاتقانلار .

هابىز جان مۇھىممەت فۇتۇسى

200 يۈەنلىك چەت ئەل پۇلىنى تۇتقان
پېتى خېلى ساقلىغان بولسىمۇ ، ھېلە.
قى ئىككىسى پەيدا بولمىدى . يېرىم
سائەتكە يەتمىگەن ۋاقتىن ئىچىدە 750
يۈەن پۇلىدىن ئايرىلىپ قالغان سەمەت
ئاكا تىت - تىت بولۇپ ، ئەھۋالنى
بالىسىغا دېدى . بالىسى پۇلىنى ئېلىپ
بانكىغا باردى ، بۇ چەت ئەل پۇلى بىر
كىچىك دۆلەتنىڭ ئۆزىدىلا ئوبوروت
قىلىنىدىغان بۇل بولۇپ ، شۇ دۆلەت
تىن چىقىسلا بىر پۇڭغىمۇ ئەرزمىدى .
دىكەن . ئىگىلىشىمىز چە ، بۇنداق بۇل
بىلەن ئالدانغان كىشىلەر 10 غا يې .
قىنلاشقان .

سەمەت ئاكىنىڭ ئوغلى يىدنه باشقا
كىشىلەرنىڭمۇ بۇنداق ئالدامچىلارنىڭ
يېڭى «ھۇنىرى» گە ئالدىنىپ كەت .
مەسىلىكى ئۆچۈن ، ئالاھىدە گېزىتىخا .
نىمىزغا كېلىپ بۇ ئەھۋالنى ئىنكاس
قىلدى . ئامىنە ئابدۇرپىشت

هـنـلـيـك چـهـت ئـهـل پـؤـلـىـنى 500 يـؤـ. هـنـگـه سـېـتـىـۋـالـدـىـ . 20 مـېـتـىـر يـرـاـقـلىـقـتا چـهـت ئـهـل پـؤـلـىـ تـؤـتـۆـپ تـۇـرـغـان بـىـرـ كـىـشـىـ ھـېـلىـقـىـ كـمـ. شـىـگـه «پـؤـلـۇـڭـنىـ سـاتـامـسـەـنـ؟» دـېـدىـ ۋـەـ 500 يـؤـهـنـگـه سـېـتـىـۋـالـغـان پـؤـلـىـنىـ 700 يـؤـهـنـگـه ئـالـدـىـ . كـۆـزـ ئـالـدـىـدا يـؤـزـ بـەـرـگـەـنـ بـۇـ «كـارـاـ». مـەـتـ» تـىـنـ ھـېـرـانـ قـالـغـانـ ئـاقـ كـۆـكـۈـلـ ، سـادـدا سـەـمـەـتـ ئـاكـاـ بـۇـ. نـىـڭـ بـىـرـ ئـالـدـامـچـىـلىـقـ ئـىـكـەـنـلىـكـ. نـىـ ھـېـسـ قـىـلـالـمـىـدىـ . ھـېـلىـقـىـ كـىـشـىـ سـەـمـەـتـ ئـاكـىـغا قـارـاـپـ «ھـېـلىـقـىـ بـالـنـىـ تـاـپـاـيـلىـ ، ئـۇـ. نـىـڭـدىـنـ يـەـنـهـ 200 يـؤـهـنـ سـېـتـىـۋـىـدـ لـىـپـ بـىـرـدـەـمـدـىـلـا نـەـچـچـەـ يـؤـزـ يـؤـهـنـ پـايـدا ئـۇـنـدـۈـرـۈـۋـالـىـمىـزـ» دـېـدىـ . سـۇـ ئـەـسـنـادـا ھـېـلىـقـىـ بـالـا پـەـيدـا بـولـۇـپـ قـالـدـىـ . سـەـمـەـتـ ئـاكـا يـېـنـدىـنـ 750 يـؤـهـنـ . ھـېـلىـقـىـ كـىـشـىـ 250 يـؤـهـنـ

٩ - ئائينىڭ 3 - كۈنى چۈشتن	گەنەمەيدىكەن ، مۇسابىقىد-
كېيىن سائەت تۆت ئەتراپىدا 70	دە يېڭىلىدۇ .
ياشقا يېقىنلاشقا سەممەت ئاكا	- گ. دوردىن
(ئىسمى ئۆزگەرتىلىدى) دۆڭ.	٥ سۆز قابقىلىقىتى يوق
كۆۋرۇك سودا بازئىرىنىڭ كەيى-	كىشىلەر دە ئۇقۇتقۇچىلىق
نىڭه توغرا كېلىدىغان جەنۇبىي	سالاھىيتى بولمايدۇ .
«شىنخۇا» يۈلىنىڭ چېتىدە	لىپىن.
ئۆتكەن - كەچكەنلەرگە قاراپ	٥ بالىلار - كېلەچىكىد-
ئولتۇراتتى . يېننغا 40 ياشلار	مىز ، ئۇلار مەقسەت ۋە غا-
چامسىدىكى بىر كىشى كېلىپ ،	يىلىرىمىز يۈلىدا كۈرەش
«خوتەن ئىش بېجىرىش ئورنى	قىلىشى ئۈچۈن ياخشى
قەيەردە» دەپ سورىدى . بىلـ	قورالانغان بولۇشى كېرەك .
حەيمەن ، دېدى سەممەت ئاكا . يۈلـ	- ب. ك. كرويسكايـا
سورىغان كىشى گەپ قىلمايلا	٥ ئادەم تەسىتى قىزىق
ئۇنىڭ يېندىا ئولتۇردى . ئارىدىن	يارىتلەغان : بايلىقنى يو-
نەچچە منۇت ئۆتمەي 20 ياش	قاتسا خاپا بىلدۇ ، ئۆمردـ
ئەتراپىدىكى بىر بالا كېلىپ ھەـ	نىڭ زايـا بولۇۋاتقانلىقىغا
لىقى كىشىدىن « جۇڭگو بانكـ	بولسا پەرۋاقىلمايدۇ .
سى قەيەردە؟ » دەپ سورىدى .	- ئابول فاراخ
«بانكىنى سوراپ نېمە قىلـ	٥ ۋاقتىنى قولدىن

قەبىھ ساقچى جەھەننەمگە يۈل ئالدى

ئۆز خەۋىرىمىز : يېقىندا بىڭتۈھەن
3 - دىۋىزىيە ئوتتۇرا خەلق سوت
مەھكىمىسى « قاتىق زەرىھ بېرىپ
تۈزەش » كۈرۈشى بويىچە ئوچۇق
سوت يىغىنى ئېچىپ . ۋالى شۇ جۇز-
نىڭ بۇلاڭچىلىق ، قەستەن ئادەم ئۆل-
تۇرۇش جىنaiيىتىگە قانۇن بويىچە ئۆز-
لۇم جازاسى بېرىپ ، سىياسى هوقۇ-
قىدىن ئۆممۈرۋايدەت مەھرۇم قىلدى .
ۋالى شۇ جۇن 1995 - يىلى تولۇق
ئوتتۇرا مەكتەپنى پۇتتۇرۇپ ، نەز-
جىڭ ئاؤئىتسىيە ئوچقۇچىلىرى
ئىستىتۇتىغا ئوقۇشقا كىرگەن . كې-
پىن ماسلىشالىغانلىقتىن ، ئوقۇشتن
چىكىنگەن . 1995 - يىلى ئىيۇندا تا-
غىسى لى × × نىڭ ياردىمىدە شىنة-
جاڭ ساقچى مەكتىپىگە ئوقۇشقا

ساختا دورا 500 تۆردهگىنىڭ چېنىغا زامن بولدى

دەكلىرىگە بەرگەن . كېيىن ئۆزدەك
لەر ئارقا - ئارقىدىن ئۆلگەن . ها-
زىزىغىچە 500 دىن ئار تۈق ئۆزدەك ئۆ-
لۇپ قالغان . 2 - ئاؤغۇست چۈشىتىن
كېيىن گۈڭ بۈۋاي تۈخىدىنى باشلاپ
سۈك / بەرگەن مەھسۇلاتنى تەك
شۈرۈش دوكلات قەغىزىنىڭ كۆپەرى
تىلىگەن نۇسخىسى ۋە « تېررەمىتىن
باكتېرىمىسى ئۆزىقى » دىن ئازراق
ئېلىپ زىچۈەن رايونلىق مەھمە-
سۇلاتلارنى نازارەت قىلىش - تەكشى
رۇش پۇنكىتىغا بېرىپ ئەھۋالنى مە-
لۇم قىلغان . بۇ ئورۇن سۈك / نىڭ
بىر تەرهەپ قىلىنىماقتا .

ئۆز خەۋىرىمىز : بېقىدا شەندۈك
ئۆلکىسى چىپىڭ بازارنىڭ خۇاگۇ
كەنتىدىكى سۇڭ نىڭ ساختىلىق
قىلىپ ناچار دورا ساتقانلىقى تەكشۈرۈپ
بىر تەرەپ قىلىنىدی .
چىپىڭ بازارنىڭ يۈسى كەنتىدرى
كى ئۆردهك باققۇچى گۈڭ بۇۋايىنىڭ
ئېيتىشچە، ئۇ بۇ يىل 50 مىڭ يۈەن
مەبلەغ سېلىپ ئۆردهك بېقىش مەيدانى
قۇرۇپ ، 600 دىن ئارتۇق ئۆردهك
سېتىۋېلىپ باققان . 7 - ئايىنىڭ 10 -
كۈنى بۇ بازارنىڭ خۇاگۇ كەنتىدىكى
سۇڭ × مەلۇم ئۆردهك بېقىش مەيدا-
زا

يېقىندا ئاتؤش شەھەرلىك كۆكەرتىش ئىدارىسى « ئۆستەڭ » يولىنىڭ 4200 مېتىر دائىرسىگە چىم ياتقۇزدى ، 200 تۈپ سۆگەت تىكتى ۋە رىشاتكا ئورنىتىپ شەھەر مۇھىتىنى ئالاھىدە گۈزەللەشتۈردى .	سۈردەتتە : ئۆستەڭ يولىدىن كۆرۈنۈش .	مەدەننېيەت - گۆھەرنىڭ چاچقان نۇرى . 2 . بىلەم - ئىقلەنچىرىغى . 3 . بىلەم ئىقلەننىڭ بايلىقى . 4 . بىلەمسىزلىك - خۇرا- پاتلىقنىڭ ئانسى . 5 . بىلەمسىزلىك بىلەن ئە- مالق ئوخشاش . 6 . باللىقىڭدا ئۆگەنەم .
ناسىپجان مامۇت فوتوسى	ئەلەپەلەپلىك ئەلەپەلەپلىك	سەلەك ، قېرىغاندا ئۆكۈنە- سەن . 7 . بىلەم - شبىغىل ئاستى- دىكى بۈلاق .
زىلغان - يېزىلەنغانلىقىغا دىققەت قىلىش كېرەك . ئەگەر « ئۆچكە رى : ئاپتونوم رايونلۇق ئىستېمالچىلار كاپالەتلەك قىلىش » دائىرسى تەھلىل قىلىپ ، يانغۇن سېتىۋېلىپ ئېنىق يېزىلەنسا يانغۇندا سۈپەت	مۇ خېرىمىز گۈلنار تېيىپ خەۋە- رى : ئاپتونوم رايونلۇق ئىستېمالچىلار جەمئىيەتى 3 - پەسلىدىكى ئەرزىلەرنى تەھلىل قىلىپ ، يانغۇن سېتىۋېلىپ	سەلەك ، قېرىغاندا ئۆكۈنە- سەن . 7 . بىلەم - شبىغىل ئاستى- دىكى بۈلاق .

دالغ سپرہ

ئۇرۇمچى «نىيە» تۇرمۇش بۇيۇملىرىنى تەتقىق قىلىش - ئېچىش
شىركىتى ئىشلەپچىقارغان داغ سېرەر نەچچە ئون خىل تەبىئى ئۆسۈم-
لۇكتىن ياسالغان بولۇپ ، داغ سېرىش ، ئاقارتسى ئۇنىمىگە ئىگە .
ئۇ داغ ، سېرىق داغ ، كۈن دېغى ، كېپىنەكسىمان داغ ، تۇغۇتلىك
قالغان داغ ، قېرىلىق دېغى ، فارا پېڭماشتى چۇكۈپ قىلىش ، چىرىپى
قارىداب كېتىشكە ھەمدە يۈز تېرىسى يېرىك كىشىلەرنىڭ ئىشلىدەشىگە
باب كېلىدۇ .

بىسى تۈۋىنلىقى «نى زېچۈەندىكى مەلۇم دورا زاۋۇتى ئۇلارغا تۆۋەن باھادا سېتىپ بەرگەن . سۈك يەنە زەنچۈن دايۇنلىق مەھسۇلات سۈپەتلىنى نازارەت قىلىش ، تەكشۈرۈش پۇنكى تىنىڭ بىر پارچە تەكشۈرۈش دوکلا- تىنىڭ كۆپەيتىلگەن نۇسخىسىنى كۆرسەتكەن . شۇنىڭ بىلەن گۈڭ بىر 195 يۈەنگە 150 كىلوگرام «تېرى رامىتىسىن باكتېرى بىسى تۈۋىنلىقى» نى سېتىۋالغان . ئۇ 8 - ئايىنىڭ 1 كەنز ئەرتىگەندىن بازلايدۇدۇ:

زىلغان - يېزىلمىغانلىقىغا دىققەت قىلىش كېرەك . ئەگەر «ئۈچكە كاپالەتلەك قىلىش » دائىرىسى ئېنىق يېزىلمىسا يانفوندا سۈپەت مەسىلىسى كۆرۈلگەندە رېمۇنت قىلىشقا لە ھۆددە قىلىنىپ ، ئالىخاشتۇرۇش ، قايتۇرۇشقا تەس بولىدۇ . بىر قىسىم دورىخانىلار- نىڭ ئاغرىق دورا سېتىۋالغاندا تالۇن چىقىرىپ بەرمەسىلىك ئەھۋالىمۇ كۆپىيپ قالدى . بۇ . مۇ دورىخانىلارنىڭ ئۆزىنى مەسى ئۈلىيەتنىن . باج تاپشۇرۇشتىن قاچۇرغىنى بولۇپ ، ئىستېمالا چىلار ئۆز هوقۇق - مەنپە ئىتتىنى قوغداش ئۈچۈن ، بۇ خىل ئەھۋالغا يولۇققاندا مۇناسىۋەتلەك ئورۇنلارغا ۋاقتىدا مەلۇم قىلىشى كىرىك :

مۇ خېرىمىز گۈلنار تېيىپ خەۋەر- رى : ئاپتونوم رايونلۇق ئىستېمالچىلار جەمئىيەتى 3 - پەسىلىدىكى ئەرزىلەرنى تەھلىل قىلىپ ، يانفون سېتىۋېلىپ سۈپىتىدە مەسىلە كۆرۈلگەندە ئالماش . تۇرماسلىق ، دورىخانىدا دورا سې . تىۋالغاندا دورا سۈپىتىدە مەسىلە كۆ . زۇلسە ئالماشتۇرالماسلىققا ئوخشاش مەسىلىلەرنىڭ بىر قەدەر گەۋدىلىنىپ قالغانلىقىنى ، ئۇنىڭ سەۋەبى : ئىستې . مالچىلار نەرسە - كېرەك سېتىۋالغاندا تالۇن ئېلىۋېلىشقا سەل فارىغانلىقتىن بولغان ، دەپ قارىدى .

يانفون مۇلازىمتىدە «ئۈچكە كاپالەتلەك قىلىش » تۈزۈمى يولغا قويۇلغان بولسىمۇ ، ئىسى . تېمالچىلار يانفون سېتىۋالغاندا تالۇنغا «ئۈچكە كاپالەتلەك قەلىنىدە » دىگەر مەن ئەكىمەر ئۆمىھەر دەتلەگەن

سەڭ ، قېرىغاندا ئۆكۈنە سەن . 7 . بىلىم - شېغىل ئاستى . دىكى بۇلاق . قانچە چۈچقۇر قازسا . شۇنچە سۈزۈك بولار . 8 . بايلىقىغا قانا . ئەت قىلغان ئىنسان يوق ، ئەقلىگە قانائەت قىلغان ئىنسان جىق . 9 . بىلىمسىزلىك ئۆگەن . گەنسېرى بىلىنەر . 10 . بىلىمگەنلىك نومۇس ئەمەس بىلگۈسى كەل . مەسىلىك نومۇس . ئەكىمەر ئۆمىھەر دەتلەگەن

پاشانغانلاردا كالتسىي كەملەك كۈرۈلە بۇردىنى
كۈچلەندۈرۈش لازىم

دیگەن . ئادەتتە بۇرەكىنى كۈچمەيتىشنىڭ
ئۇسۇللەرى ناھايىتى كۆپ . مەسىلەن . ھەرىكەت ئارقىلىق
بۇرەكىنى كۈچمەيتىش . دورا ۋە
پېمە كلىك ئارقىلىق بۇرەك كۈ-
چمەيتىش قاتارلىقلار . ياشانغانلار
ھەرىكەتلەنپ بۇرەك كۈچدىي-
تىشته تېز مېڭىش . ئاستا يۈگۈ-
رۇش ياشانغانلار دىسکوسي .
بىدەن ساغلاملاشتۇرۇش گىم-
ناسىتكىسى ئوييناش قاتارلىقلارنى
ھەر قېتىم 30 مۇت ئەتراپىدا
ھەر كۈنى 2-1 قېتىم ئېلىپ بار-
سا بولىدۇ . يەندە جىڭدە . نېلۇ-
پەر ئۇرۇفقى . ياكاڭ . قارا مور .
كانا ماش (دادۇر) . توشغان يَا-
گىقى . ھەسىل قاتارلىقلارنى
كۆپ يېيش لازىم . سەيدلەللا سەھىت تەرجمىسى

يَا شَاهِنْهَانْلار - مَمْكَانْ
مُؤْنَاسُوْه تَلْيَكْ مُؤْتَه خَادِه سَسْسِسْ-
لَهْرَنْيَكْ تَهْ تَقْيِيقَاتِ دِينْ مَدْلُومْ بُو-
لَوْشِچَهْ . يَا شَانْغَانْلار دَهْ كَالْتَسِي
كَهْ مَلِكَنْيَكْ كَوْرَلَوْشِى ئَهْ مَدْلَهْ-
يَهْ تَتَهْ بَوْرَه كَنْيَكْ زَهْبَيلَه شَكَهْ-
لَمِكَى بُولُوبْ . يَا لَغْفَزْ كَالْتَسِي
تَوْلُوقْلِسَا دَأْوَالَاشْ ئَوْنَوْمِي تَوْهَدْنْ
بُولِيدِيَكَهْ .
بَوْرَدَكْ بَهْ دَهْنَيَكْ كَالْتَسِي سُو-
مَوْرُوْشِنِي ئَلْكَىرِى سُورُوبْ .
يَيْتَلْكَهْ سُوْكَهْ دَكْ هُوْجَه يِرْسَه-
نَيَكْ هَايَا تَلْيَقْ خُوْسُوْسِيَتِنِي
ئَاشْفُورِيدِيَكَهْ . سُوْكَه كَنِي چَه-
كَتْتَبْ كَالْتَسِي نَيَكْ سُوْكَه كَتَنْ
ئَاجْرِيلَشِى ۋَه كَالْتَسِي يَوْتَكْ-
لَمِشِنْيَكْ يَوْزْ بِيرِشِنِي تَوْسَهْ .

نى تېزلىتىپ ، بەدەننىڭ ئىممۇنىتىت
كۈچىنى ئۆستۈرۈدۇ . ئادەتتە قارا
ئۆرۈك باش داۋاملىق چىڭقىلىپ ئاغ-
رىش ، قان بىسىمى يۈقىرلاپ كە-
تىش ، سەپرآسى ئۆرلەپ بەدەن قە-
رىش ، جىڭگەر كېسەللىكى ، زۇكام ،
گال قۇرۇش ، ئېغىزنىڭ ئىچكى قىس-
مى ياللۇغلىنىپ قېلىش ۋە داۋاملىق
قىزىپ ئۆسساپ تۈرىدىغان كېسەل-
لىكىلەرگە ئالاھىدە ئۈنۈم بېرىدۇ . قارا
ئۆرۈكىنىڭ يۈقىرۇقىدەك كۆپلىگەن
دۇرلىق قىممىتى بولسىمۇ ، لېكىن
ئۇنى كۆپ ئىستېمال قىلىۋەتسە ئاش-
قازاننى سوۋۇتۇپ ، ھەزىم قىلىشنى
ناچارلاشتۇرۇۋېتىدۇ . شۇڭا ھەسەل
ياكى شېكەر بىلەن مۇرابىبا ياساپ
ئىستېمال قىلغان ياخشى .

ساۋۇت ھېكىم تەبىيارلىغان

يۇتلنى پەسەيتىدۇ . ئۇچەينى سەلىقلاشتۇرۇپ ، ئىچىنى يۇمشتىدۇ . قورساق مۇجۇپ ئاغرىش ، باش ئاغارىش ، كۆڭۈل ئېلىشىش ۋە قۇسۇشنى توختىتىدۇ .

بەدهن قىزىپ ، ئۇسىسپ كەتكەندە ياكى قان بىسىمى ئۆرلەپ كەتكەندە ئۇنى قايىاق سۇغا چىلاپ سۈيدىن مۇۋاپىق مىقداردا ئىچىپ بەرسە قدىزمىنى ياندۇرۇپ ، ئۇسۇزلىقنى قاندۇرىدۇ . يۇقىرى قان بىسىمىنى چۈشۈرۈپ باشنىڭ ئاغرىشىغا شىپا بولىدۇ . يەنە ئۇنىڭ قايىاق سۇغا چىلانغان سۈيدىن ياكى ئۇنى سو- قۇپ تالقان قىلغاندىن كېيىن مەلۇم واقىت مۇۋاپىق ھالدا ئىچىپ بەرسە قانىنىڭ ئايلىنىشنى ياخشىلاپ ، قانى جانلاندۇرۇپ تازىلايدۇ . شۇنداقلا بەدەندە تۇرۇپ قالغان زەھەرلىك ماددىلارنىڭ بەدهن سىرتىغا چىقىشى .

قارا ئۆرۈك ئۇيغۇر تېبابىتىدە كۆئىشلىتىلىدىغان دورا بولۇپ ، ئۇ ئاتىنۇم رايونىمىزنىڭ ھەر قابىسى جانلىرىدىن ، بولۇپمۇ چەنۇبىي شىنجاڭدىن كۆپ چىقىدۇ . ئۇنىڭ تەركىبى دە ئاقسىل ، قەنت ، كالتسىي ، تۆمۈز وە ئىتامىنلار مول . قارا ئۆرۈك كىنلى تەمى چۈچۈمەل ، تەبىئىيىتى سوغۇ بولۇپ ، قىزىتىمىنى ياندۇرۇپ ، بەدەنلى سالقىنلاشتۇرىدۇ . دېمى سىقلانىشتىپ پەيدا بولغان ھاسراشنى توختىپ

قارا ئۇرۇشكىڭ دورىلەق قىممىتى

ئىسىقنى ياندۇردىغان ئېسلى دېتىپلادر

تىياجغا ئاساسەن مۇۋاپىق
 مىقداردىكى سوغۇق چاي ۋە مۇز
 پارچىلىرى بىلەن بىللە ئىچىلە.
 دۇ . بۇ خىل شەربەت ئۆسسىز .
 لۇقنى تۈگىتىپ تەرلىتىدۇ ھەم
 ئىسىقنى ياندۇرىدۇ .
 مۇزلىتلەغان تاۋۇز شەربىتى :
 تاۋۇزنىڭ شاپىقىنى . ئۇرۇقىنى
 ئېلىۋېتىپ ، ئېتىنى چاسا قىلىپ

تەبىارلىنىدۇ .
نېلۈپەر يوپۇرمىقى سوغۇق حىسى :
يىگى نېلۈپەر يوپۇرمىقىنى ئۆششاق
تىتىپ ، پىتىنە ، چۈچۈك بۇپىنىڭ
ھەر بىرىدىن ئالىتە گرامدىن ئارىلاس .
تۇرۇپ 20 مىنۇت قاينىتلىنىدۇ . مۇۋا .
پىق مىقداردا شېكەر قوشۇلۇپ سوۋۇف .
تۇلغاندىن كېيىن ئىچىسى بولىنىدۇ .
ئائىش تۈزى ، چۈچۈك بۇيا سۈيى :

مەخچىي تەمسىپلار

ئاپلار ئاسان گرپتار بولىدۇخان راک كېسەللىكلىرى

سی هەمراھى كۆپ بولۇش قا.
تارلىقلار تۈپەيلىدىن بالىياتقۇ
بويىنى راكىغا گىرىپتار بولۇش
ئېھتىماللىقى كۆپ بولىدۇ . ئۇ-
نىڭدىن باشقا ، ئەمچەك توپچى-
سىمان ئۆسمە ۋىرۇسىدىن يۇ-
قۇملۇنىشىمۇ بالىياتقۇ بويىنى
راكىنى كەلتۈرۈپ چىقرىدۇ .
ئەگەر بۇ كىسىللىكى كە گىرىپتار
بولغان ئاياللار تاماکا چەكسە با-
لىياتقۇ بويىنى راكىغا گىرىپتار
بولۇش نىسبىتى تاماکا چەك-
ەيدىغانلارغا قارىغاندا ئىككى
ھەسسە كۆپ بولىدۇ . ئوتتۇرا
ياش مەز گىلدە يەنى 40-49 ياش
ۋاقىتلار سۈت بېزى راكىغا گە-

ئاپاللاردا كۆپ كۆرۈلىدىغان
راك ئۆسمىلىرى ئاساسەن كۆپدە.
يىش سىستېمىسىدىكى ئۆسمىلەر
بۇلۇپ ، ياس بويىچە تۈرگە ئايدى.
رەغاندا تۆۋەندىكىچە بولىدۇ :
ياشلىق مەزگىلدە يەنى 40-20
ياش ئارىلىقىدا بالىياتقۇ ئۆسمىسى
سى ، تۇخۇمدان ئۆسمىسى
كۆپرەك كۆرۈلىدۇ ھەم كۆپىدە.
چىسى ياخشى سۈپەتلىك بولە.
دۇ ، بۇ مەزگىلدە ئاستا خاراڭ
تېرىلىك بالىياتقۇ بويىنى ياللىۋ
غى ، بالىياتقۇ بويىنى شەلۋەرەش
قاتارلىقلاردىن باشقا ، بالىدۇر
توى قىلىش ، بالىدۇر تۇغۇش ،
كۆپ تۇغۇش ۋە شۇنداقلا جىنە.

گرام ، بېدى بېلۈپەر يۈپۈر مىقىدىن
1 - 2 تال تەبىارلاپ ، 8 - 10 قاچا سۇ
ئارىلاشتۇرۇلۇپ ، كۈچلۈك ئوتتا قايدا.
نىتىلغاندىن كېيىن ، يەنە سۇس ئوت
بىلەن 1 - 2 سائەت قابىتلىدۇ . ئاز
دىن ئاز مىقداردا ئاش تۇزى ۋە مۇۋا-
پىق مىقداردا شېكەر ئارىلاشتۇرۇلۇپ
ئىچىلىدۇ .

قارا ئۆرۈك شەربىتى : 200
گرام قارا ئۆرۈك ، 1000 گرام
قارا شېكەر ۋە 2500 گرام سۇ-
زۈك سۇ تەبىارلىنىدۇ . ئاۋۇال
قارا ئۆرۈكىنى پاكىز يۈيۈپ ، سۇ
قويىپ شېكەر سېلىنىدۇ . 20
منۇت قايىناتقاندىن كېيىن ،
سوۇرۇتۇلۇپ توڭلاتقۇغا سېلىپ
قويۇلىدۇ . ئىچىكەن چاغدا ئېھ-

ئېلىنىپ ئىستېمال قىلىندىو . بۇ ئىسىقنى ياندۇرۇپ ، نەملىكىنى تارقىتىش درالغا ئىگە . بۇ يەن ئىسىق ئۆتۈپ قىزىش ، سو غوقتن نەپىسى سقلىش ئىشتىهاسى ياخشى بولماسلق كۆڭلى ئايىنپ قەي قىلىش هەزم قىلىش ياخشى بولماسلق قاتارلىق كېسەللىكىلەرگە شىپ قىلىندۇ . كۆك ئەمەن شەربىتى : كۆ ئەمەندىن 50 گرام تەبىيەرلاپ ، ساقوشۇپ 20 مىنۇت قاينىتىپ ، شەربىتى ئىستېمال قىلىندۇ . بۇ شەربە خۇشبۇي بولۇپ ، ئىسىقنى كېسپ ، قىزىتمىنى ياندۇرىدۇ . يەن ئىسىق ئۆتۈشتىن بولغان قىزىتمىنى

بَانَ شَوْرِيْكَ بِلَهَنْ يُوتْ تَهْمَرَهْ تَكَسَّنِيْ دَاقَ الْغَلَىْ بُولَدُور

ئۇسۇلى : كىچىك قوشۇق بىلەن بانان شۇپۇكى ئەستىاب كۆرۈلەتىنلىك قىرىلىپ ئۆز ئارا يېپىشتۈرۈلۈپ كومىلاچ قەلىنىدۇ . پۇتنى پاكىز يۇيۇپ بانان شۇپۇكى مەلهىمى پۇت بارمىقىدىكى يۇقۇملانغان جايغا سۈرۈلەتىدۇ . بۇ، كۈندە ئىككى قېتىم ئېلىپ بېرىلىدۇ، ئىككى قېتىمدا ئۈنۈمى كۆرۈلۈشكە باشلايدۇ، ئۇدا ئون نەچە قېتىم سۈرگەندە پۇتتىكى تەمرەتكە ئاساسىي جەھەتتىن ساقىيىدۇ .

لۇپ . بۇ مەز
گىلده ئۈچ ساز
تىمىپتىردىن
كىچىك بولغان
ئۆسمىلەرگە
ئالاھىدە دىققەت
قىلىش ، چۈ
رسى سىلىق
ئوتتۇرىسى يە
رىك بولغان
بۇ مشاقىلمىتىن
تەد . بىرى قاتى

سـنـاـبـ کـوـرـوـلـخـ
لـنـدـوـ . پـوـتـنـیـ پـاـکـزـ یـؤـیـوـپـ
شـوـپـوـ کـیـ مـهـلـهـمـیـ پـوـتـ بـارـمـقـ
یـوـقـوـمـلـانـغـانـ جـایـغاـ سـوـرـوـلـدـوـ
کـوـنـدـهـ ئـىـكـکـیـ قـبـتـیـمـ ئـىـلـیـپـ بـېـرـلـاـ
ئـىـكـکـیـ قـبـتـیـمـداـ ئـؤـنـؤـمـیـ کـوـرـوـلـخـ
باـشـلاـيـدـوـ ، ئـوـدـاـ ئـونـ نـهـ چـچـهـ قـ
سـوـرـگـهـنـدـهـ پـوـتـتـیـکـیـ تـهـمـرـهـ تـکـهـ ئـاـ
جـهـهـتـتـنـ سـاقـیـيـدـوـ .

پیشل پۇرچاڭ، قارا ئۆرۈك شورى
پىسى : يېشل پۇرچاقتنىن 150 گرام
قارا ئۆرۈكتىن 100 گرام تەييارل
نىپ، سۇدا بۇمشاق پىشورۇلىدۇ. ئا
دىن مۇۋاپىق مىقداردا ناۋات ئارىلاش
تۇرۇلۇپ سوۋۇتۇلىدۇ.

كوكس شرنىسى، ئاق مور شورى
پىسى : ئاق موردىن 30 گرام ئېلى
نىپ، پاكىز يۇ يولۇپ ئىلمان سۇ
قاينىتلىدۇ. قاتتىق پوستى سۈزۈۋ
تىلىپ. كوكس شرنىسى. ناۋات
قىلىپ، ئارىلاج قارىنتىش ئا. قىلىپ

بىسىنىڭ ھۇجۇمىغا ئۇچراشتىن . تورلىرىغا
بۇزغۇنچىلىق سېلىنىشتىن . تەجيئىي گاز تۇرۇ -
بىلىرىنىڭ پارتلەتتۈپتىلىشىدىن . ئېلىكتر ئى -
تائىسىلىرىنىڭ بۇزغۇنچىلىققا ئۇچرىشىدىن .
سۇ مەنبەسىگە زەھەر سېلىۋېتلىشىدىن ئىندى -
شە قىلىدىغان بولۇپ قالغان : ٣٧% ئامېرىكىلىق
ئايروپىلانغا ئولتۇرۇشتىن قۇرقيدىغانلىقىنى
بىلدۈرگەن . ئامېرىكىنىڭ مۇئاوشىن ذوقىتۇرى
چىنى بۇ يىل ئىيۇندا ئاگاھلار دۇرۇپ مۇنداق
دېدى : ئامېرىكىنىڭ يىندە «بازا» تەشكىلاتنىڭ
ھۇجۇمىغا ئۇچرايدىغانلىقىنى «مۇتلمىقىلەشتۈر -
گىلىم بولىدۇ ». .

«بازا» تەشكىلاتنىڭ ھۇجۇم قوزغاشتىكى
ئالاھىدىلىكى ھەمكارلىشىش ۋە پىلانلاشنى ئا.
ساس قىلدۇ. «11 - سېنتىبىر ۋەقەنسى» گە
ئۇخشاش تېرىزورلۇق ھۇجۇمىنى قوزغااش ئۇ.
چۈن، پىلانلاش ۋە مىبلەغ توپلاشقا ئاز دېگەندە
دەمە 18 ئاي كېتىدۇ. تېرىزور جى ئۇنىسۇرلار
ئۇچۇن ئېيتقاندا. ئەڭ جانغا زامن قورال مەل
تىق ياكى پارتلاتقۇچ بۇمبا بولماستىن. بەلكى
قىلىماق قىيىن. دەپ قارالغان ئىشنى قىلىشقا
ئىرادە ۋە يۈرەكتىڭ بولماسىلىقى: ئۇلار 4 - ئى-
يۈل ياكى 11 - سېنتىبىر دەك كىشىلەر ئەڭ ئېپ-
تىيات قىلىدىغان كۈنده قول سالىدىغان ئەخ
مەقلەر دىن ئەمەس، شۇنداقلا ئۇلارنىڭ نۇقتى-
لىق قوغدىلىدىغان نىشانلارنى تاللىشىمۇ مۇرمۇ
كە: ئېھەن:

سادام بىغ هەزىزىكىتەقە قاتناشقا ناخى ؟
ئامېرىكا ئاخبارات ۋاستىلىرىنىڭ يېقىنلىقى
خەۋەرلىرىگە قارىغاندا . « 11 - سېنتەپىر ۋەقە -
سى » دىن ئىلگىرى سادام بىلەن لادېن ئۆخ
شاشلا ئامېرىكىغا « ئۇزىنى تونۇق تۇپ قۇيى
دىغانلىقى » ھەققىدە ئاگاھلاندۇرۇش
بېرىگەنىڭمەن . دۇنيا سودا مەر كىزىي بىنائى
گۈمۈرۈلۈپ چۈشىڭمەن ۋاقتىتا . ئىراق « ئۇجۇش
چەكلىنىڭمەن رايون » دا ئامېرىكا ئارمىيىنىڭ
بىر ئايروپىلا ئىنى ئېتىپ چۈشۈزگەنلىكىنى
جاكارلىغان . ئەمما بەزى كەشىلەرنىڭ قارىش
چە . ئاخبارات ۋاستىلىرىنىڭ بىغ خىل خەۋەر -
لىرى ئەمەلىيەتتە ئامېرىكىنىڭ « سادامنى ئاغ
دۇرۇش » بىغا باھانە تېپىش ئۇچۇن شىڭمەن .
ئەمەلىيەتتە . سادام بىلەن بىن لادېنىنى چې
تىۋالىدىغان مۇھاكىمىلەر ۋەقە يۈز بەر گەندىن
بۇيان پەقەت توختاپ باقىمىدى . ئەمما بىغ گۈنگە
قەدەر سادام بىلەن بىن لادېنىنىڭ مۇناسىۋىتى
بارلىقى ھەققىدىكى تۈرلۈك گەپ - سۈزلىرى پە .
قەت تەسەۋۋۇر داڭرىسىدىن ھالقىپ كېتەلمى
دى . چۈنكى ئۇلار تايىنغان مۇتلىق كۈپ قى
سىم يىپ ئۇخىنى ئىراقىسى بولگۈنچىلىرى ياكى
نەزەرىنىڭ ئاستىغا ئېلىنىغان ئامېرىكا بەرىمىس
كۈردىلار گۈزۈھىدىكى جىنائىتچىلىرى تەعىنىلى
يگەن . ئامېرىكىنىڭ ئاغانىستانا ئېلىپ بارغان
تېرىر ورلۇققا قارشى ئۇزۇڭلىشى باستۇرچ خاراكتېر -
لىك غەلبىرىگە ئېرىشىشىن ئىلگىرى . سادام بىن
لەن بىن لادېنىنى چېتىۋالىدىغان مۇھاكىمىلەر
توختاپ باقىمىغان بولسىمۇ . ئەمما ئىز چىل كەنە
پىيات يارىتالىمىغانىدى . بىراق ، ئامېرىكىنىڭ
« سادامنى ئاغدۇرۇش » ئىيىتى كۈچەيىگەن
ھەمە مۇۋاپىق باھانىگە ئېپتىيا جىلىق بولغان
چاغدا ، ئىراقنىڭ « 11 - سېنتەپىر ۋەقەسى »
گە قاتناشقا ناخى ئەققىدىكى سادالار كۈچە
مىشكە باشلىدى .

« 11 - سېنڌتە بىر ئۇھقەسى » يۈز بىز گەندىنى
بۇيان، كىشىلەر تۈرلۈك - تۈمەن سوئاللارنى
قويۇشقا باشلىدى. ئامېرىكىدىكى مەشىئۈز
مەخسۇس ئىستۇن ياز غۇچىسى تىدى زال يې.
قىندا ئېلان قىلغان ماقالىسىدە « 11 - سېنڌتە بىر
ۋەقەسى » حەققىدە 10 چۈلگە گۈمۈنى ئۆتتۈردى.
غا قويۇپ، تىغ ئۇچىمى بىۋااسىتە بۇش ھۆكۈ.
مەتىگە قاراتى. ئۇنىڭ قارىشىچە، ئامېرىكا
ھۆكۈمىتى مەلۇم مەقسۇتىگە يېتىش ئۇچۇن،

ئىشىنىڭ ماھىيەتىنى يېۋەن نۇرچى بىللەن يىو-
شۇرۇشقا ئۇرۇنىپلا قالماستىن . ھەقىتا مەقسەد-
لىك ھالدا يالغان - بىأۈنداق خەۋەرلەرنى ئۇرد-
دۇرۇپ چىقارغان . ئەمما ماھىيەتىنى يو شۇرۇش
مۇمكىن ئەممەس ، ساختىلىق ھەر گىز ھەقىقەتكە
ئايلىنىڭمايدۇ !

(«بىر شاي ئاقدىت كېزىفتىم .» دەرىز)

11- سینتہ بیر ڙھقہ سی « قالدُرُوب کہ تکہن بهش ہموئال

قوشما شتات تەكشۈرۈش ئىدارىسى قانۇن ئىجرا قىلغۇچى تارماقلارغا مۇنداق ئاگاھلاندۇرۇش بىر- گەن ؛ ئامېرىكىنىڭ چەت ئەللەردىكى مەنپىئىتى هۇجۇمغا ئۇچرىشى مۇمكىن . دۆلەت ئىچىدىكى نى شانلارنىڭ هۇجۇمغا ئۇچرىاش ئېھىتىماللىقىنىمىز چەتكە قاققىلى بولمايدۇ : 2001 - يىلى ئىيۇلدا قوشما شتات تەكشۈرۈش ئىدارىسىنىڭ ئارىزونا شۆبىسى ۋاشنگتوندىكى باش شتايىنى نۇرغۇن ئە رەب ياشلىرىنىڭ ئۇچقۇچىلار مەكتىپىدە ئۇچقۇچىلىق . بىخەتەرلىك ۋە ئايرو دروم مەشغۇلاتى تدرىجىسى قوبۇل قىلىۋاتقانلىقىغا دىققەت قىلىشقا ئا گاھلاندۇرغان : 2001 - يىلى ئىيۇلنىڭ ئاخىرى قوشما شتات ئاؤئىتاسىيە ئىدارىسىمۇ ئاگاھلاندۇرۇپ مۇنداق دېگەن : «تېررورلىق تەشكىلاتلار ئايرو . پىلان بۇلاش مەشىقى ئېلىپ بېرىۋاتىدۇ . مۇداپىئە كۆرۈشنى تەلەپ قىلىمۇز » : شۇ يىلى 6 - ئاؤغۇست ئامېرىكا ئا خبارات تارماقلىرى بۇشقا مۇنداق دې گەن : «بازا » تەشكىلاتى ئامېرىكىنىڭ يۈلۈچىلار ئايروپىلانىنى بۇلاش قەستىدە بولۇۋاتىدۇ ... بۇلار ئاشكارىلانغان خەۋەرلەرنىڭ پەقەت بىر قىسى ، ئاشكارىلانمىغانلارنىڭ بۇنىڭدىنمۇ كۆپ ئىكەنلىكىگە ھەممە ئادەم ئىشىندۇ .

بۇش ھۆكۈمتى دەسلەپ ھۆكۈمەتنىڭ ئىشىنى ئىلگىرى خەۋەردار بولغانلىقىنى قەتىي ئىنكار قىلدى ، كېيىن يۈقىرى - تۆۋەتنىڭ كۆچلۈك بېسى ئاستىدا «ھۆكۈمەتنىڭ تەكشۈرۈش ئېلىپ بېرىش » بىع مەجبۇرىي قوشۇلدى . پارلاعېتنىڭ تەكشۈرۈش نەتىجىسىدە مۇنداق دېىىلدى : «ئامېرىكا ئا خبارات تارماقلىرى مەسئۇلىيىتىگە سەل قارىغانلىقى ئۇچۇن ، < 11 - سېنتېبىر ۋە قەسى > نىڭ يۈز بېرىسى سىدىكى زور مەسئۇلىيەتنى ئۇستىگە ئېلىشى كېرىڭ . ئەمما كىشىلەرنىڭ «زۇكىتۇڭ زادى ئېمىلەرنى بىلەتتى ؟» دېگەن سوئالى تا بۇ كۈنگە قەدەر قانائەتلىك جاۋابقا ئېرىشەلمىدى .

كېيىنكى قېتىملق « 11 - سېنتېبىر ۋە قەسى »

« 11 - سېنتەبىر ۋەقەسى » نىڭ بىر بىللەمىنى
هارپىسدا بى دەپ ئىلان قىلغان « بازا » تەش
كىلا تىنى كۆزكەتىش ». ناملىق دوكلاتتا مۇنداق دە
پىلدى : « بازا » تەشكىلا تىنىڭ ئىگە بولۇش ئىم.
تىماللىقى زور بولغان مالىيە ياردىمى نۇوقتسىسىدىن
تەسەۋۋۇر قىلغاندا ، « بازا » تەشكىلا تىنىڭ نۇۋەت
تىكى « ئەھۋالىدا چاتاق يىوق » ، ئۇلار ئۆزلىرى
« تاللىغان ۋاقت » تا ئامېرىكىغا ياكى ئۇنىڭ
ئىتتىپاقدا شىلىرىغا تېررورلىق ھۇجۇمى
فۇز غىشى مۇمكىن .
ئامېرىكىغا نىسبەتەن ئېيتقاندا ، تېررورلىق ھۇ
جۇمىغا تاقايسا تۇ، فۇشتا دۇچ كىلىدىغا ، ئەلە خۇك

خېرس ئۇلارنىڭ قايىسى چاغدا. قايىسى جايىدا
قانداق ھەركەت قوللىنىدىغانلىقىنى تەسەۋۋۇر قە
لىش. بۇ گۈنگە قەدەر ئامېرىكا ئەمەلدارى ئامېرىكى
نىڭ دۆلەت ئىچىدىكى نىشانلىرىغا كېلىسۋاتقار
تەھدىت ھەققىدىكى ئاخباراتلاردىن نەچچە مىڭىنى
تاپشۇرۇپ ئالدى، بۇ نىشانلار ئېلىكتر ئىستائىسى
دىن تارتىپ سۇ بىلەن تەمنىلەش سىستېمىسىغىچى
بولغان بارلىق مۇھىم ئەسلىھەلەرنى ئۆز ئىچىگە ئى
لىدۇ. بۇ يىلقى ئامېرىكىنىڭ «مۇستەقىللەق كۇ

نى» (4 - ئىيۇل) نىڭ ئالدى - كەينىدە، ئامېرىك ئاخبارات تارماقلىرى توختىماي ئاگاھلانىذۇرۇش بېرىپ مۇنداق دېدى: «تېررورچىلار ئامېرىكىنى يادرو ئېلىكتر ئستانسىلىرىغا ھۆجۈم قىلىش مۇمكىن». «بۇ گۈنكى ئامېرىكا» گېزىتىنىڭ ي قىندا ئېلىپ بارغان بىر تۈرلۈك تەكشۈرۈش نەت

دیمان قىلغىلى بولىدىغانلىكى يەرنى بومباردىما، قىلدى. ئەمما «بازا» تەشكىلاتىڭ تاشلاپ كە كەن ئەردىمىسى بۇيۇملىرىنى ئىزدەپ تاپقاندى باشقا، بىن لادىنىڭ سايىسىنىمۇ ئۇچرتالىمىدى.

يېقىندا «نيۇ - يورك ۋاقت گېزتى» نىڭ ئارمى يە ئىچىدىكى مۇناسىۋەتلەك كىشىلەرنىڭ سۆزىدى نەقىل كەلتۈرۈپ بەرگەن خەۋىرىدە ئېيتلىشىچە بىن لادىن ئافغانستان بىلەن پاکستان چىڭىل نىدىغان رايوندىكى قاتىمۇ قات تاغلىق رايوندا ھە رىكەت قىلىۋېتىپتۇ، رازۋىد كا ئەسلىھەلىرىنىڭ كۆزىگە چۈشۈپ قېلىشتىن ئەنسىرەپ، كېچى ئاتلىق يوشۇرۇنۇش ئورۇنلىرى ئوتتۇرسىدا يۇ ئەرەب يېزىقىدىكى بىر گېزتىتە ئېيتلىشىچە، بىر لادىن ھازىر ئافغانستاندا تۇرۇشلىق ئامېرىكا ئار مېيسىگە ھۇجۇم قىلىشقا تەبىارلىنىۋېتىپتۇ. 25 ئاؤغۇست قاتاردىكى «ئىسلام فرونلىقى» ناملىق تۇردا ئاشكارلىنىشىچە، ئۇلار يېقىندا بىن لادىن ئۆز قولى بىلەن يازغان تۆت بەتلەك بىر پارچ خەتنى قولغا چۈشۈرۈپتۇ. خەۋەرگە قارىغاندا ئۇلار بۇ خەتنى ئافغانستاندىكى ئىشەنچلىك كىشىلەردىن ئالغان بولۇپ، تەكشۈرۈش ئارقىلىق ئام رىكا مەركىزىي ئاخبارات ئىدارىسى بىلەن قوشى شىات تەكشۈرۈش ئىدارىسى قولغا چۈشۈرگە، لادىنىڭ خەت - چەكلەرگە «تولىمۇ ئوخشان كېتىدىغانلىقى» بایقىلىپتۇ. شۇڭا بۇ تور بىر لادىنىڭ ھايات ئىكەنلىكىگە چوڭقۇر ئىشىنى كەن. گېرمانىيە ئاخبارات تارماقلەرنىڭ 5 - سې تەبىردىكى خەۋەرگە قارىغاندا، بىن لادىن تېخ ھايات ئىكەن، «بازا» تەشكىلاتى نامىنى «ئىسلامنىڭ غەلبىسى» گە ئۆزگەرتىپتۇ. ئەنگلىيە رادىش كىتىنىڭ خەۋەر، ئاممى يكىلىقلا، نە تېخىم

ئەندىشىگە سېلىپ قويدى: لادىن تېخى هايات
ئەمما ئەمدى سىنقولىم ئارقىلىق ئۆزىنى ئاشك
ريلاشنى خالىمايدۇ. چۈنكى ئۇ ئامېرىكىغا يەنە بى
قىتىم ھۇجۇم قىلىپ غەلبە قىلغاندىن كېيىن، ئا
دىن ئۆزىنى ئاشكارىلىماقچى.

« 11 - سېنتەسir ۋەقەسى » گىمۇ بىر يىل بولۇز
قالدى، زۇكتۇڭ بۇشنىڭ بىن لادىنى تۇتۇش ي
كى ئۆلتۈرۈش ھەققىدىكى ۋەدىسى روياپقا چىقىم
دى. مۇشۇنداق قاتمال ۋەزىيەت ئالدىدا ئامېرىك
دۆلەت مۇداپىئە منىستىرى رامۇسفىلد ئوتتۇرۇ
چىقىپ، ئىلگىرىكى مۇقامنىڭ ئۇدارىنى ئۆز گەرتە
ھەمدە لادىنىڭ ھايات ياكى ئۆلگەنلىكى ئەمد
مۇھىم ئەمەس، دېدى. يېقىندا بۇشنىڭ بىر يى
دەمچىسى مۇنداق دېدى: « پەقەت لادىن بۇنىڭدى
كېيىن تېررورلۇق ھۇجۇمى قىلىمسىلا، بىز غەلبە
قىلغان بولىمۇر ». ئەمەلىيەتتە، بەزى كۈچلەر ئ
چۈن ئېلىپ ئېيتقاندا، ئۇلارنىڭ ئىگە بولماقچى ب
لىۋاتقىنى ئىز - دېرىكىنى ئالماق قىيىن بولغا
سەرلىق بىن لادىن ۋە چەكسىز جەلب قىلىت
كۈچىگە، ۋە سېمۇوللۇق ئەھمىيەتكە ئىگە شوئا
مەيلى ئۆلگەن بولسۇن ياكى ھايات بولسۇن، ئام
ېكىنىڭ سەرتقا قارلىغان ئىستراتىگىيىسىدە ب

لادىن مەگىوھايات .
« 11 - سېنتەبىر ۋەقەسى » دىن ساقلانغىمى
بولاتتىمۇ ؟
« 11 - سېنتەبىر ۋەقەسى » يۈز بېرىپ يېرىم ي
چە ۋاقت ئۆتكەندىن كېيىن ئامېرىكىلىقلار گۈم
قىلىشقا باشلىدى : زۇڭتۇڭ بۇش ئىشتىن ئىلگىرى
ئاگاهلاندۇرۇش ھەققىدىكى ئاخباراتقا ئىگە بولۇ
مىدى ؟ ئۇ بۇ ھۇجۇمغا تاقابىل تۇرۇش ئۈچۈن
تەدبىر قوللانغانمۇ - يوق ؟ بۇ ۋەقەدىن ساقلانغى

ئىدىيىسى كارامىتىنى
كۈرسەقتى
ئۇنسۇ ناھىيىسىدىكى
ھەر دەرىجىلىك پارتىيە
تەشكىلاتلىرى ۋە كەڭ
كادىرلار « ئۈچكە ۋە-
كىلىك قىلىش » مۇ-
ھىم ئىدىيىسىنى ئۆگە-
نىش داۋامىدا دېھقان -
چارۋىچىلارنىڭ ئەرز -
شىكاپىتىگە يولغاڭ باش -

« 11 - سېنتەبىر ۋەقەسى » يۈز بېرىپ بىر نە^د
چە كۈن ئۆتىمەيلا ، ئامېرىكا زۇڭتۇڭى بۇش قەتە
مۇتلەقلەشتۈرۈپ ، ئاپەتنىڭ باش جىنايەتچىس
سەئۇدى ئەرىبستانلىق سەرگەردار باي بى
لا دېن ، دېدى . ئارىدىن بىر يىل ئۆتۈپ كەتكە
بولسىمۇ . بىن لا دېن تېخى قولغا چۈشمىدۇ
« 11 - سېنتەبىر ۋەقەسى » گە ئالاقىدار نۇرغۇن مۇ
سلىلەرمۇ تېخىچە سىر پېتى تۇرماقتا .

« 11 - سېنتەبىر ۋەقەسى » دىكى باش
جىنايەتچى زادى كىم ؟

گەرچە زۇڭتۇڭى بۇش ئىلگىرى بۇ قىتىملىقى تې
دو، لەق، هە حەمىنە بىن لا دېن ۋە ئۇنىڭ ، وەمە .

قۇرۇش، نازارەتچىلىك-
نى كۈچەيتىپ، پارتى-
يە، هو كۈمەت بىلەن
خەلق ئاممىسىنىڭ مۇ-
ناسىۋەتىنى قويۇقلاش-
تۇردى .
بۇ ناھىيىنىڭ ھەرقايى-
سى يېزىلىرىدا «ئۆچكە
ۋەكىللەك قىلىش» «
مۇھىم ئىدىيىسىنى ئۆ-
گىنىش تەربىيە پائالىپ-
تى باشلانغانلىقىنى بۇيان
تەكشۈرۈش گۈرۈپىسى
تەكشۈرۈش جەريانىدا
توك ھەققىنىڭ قالايمىقان
بولۇشى، ئالۋاڭ سېلىق-
نىڭ ئېغىر بولۇشتى .
بىر قىسم كەنت كادىر-
لىرىنىڭ ئۆز كۈمۈچىگە
چوغ تارتىش، تېرىلغۇ
يەر، ئورمان، چار-
ۋىلارنى ئارتۇق ئىگىلە-
ۋېلىشى قاتارلىق مەسى-
لىلەرنىڭ ساقلانغانلىقىنى
مەلۇم بولدى . ئۇلار
دېھقان - چارۋىچىلار ئا-
رسغا چوڭقۇر چۆ-
كۈپ، ئۇلار ئىنكاس
قىلغان مەسىلىلەرنى نەق
مەيداندا ھەل قىلىپ،
دېھقانلارنىڭ دەردىگە
دەرمان بولدى . بىر كە-
لوۋات سائەت توك ھەققى-

کمنیڭ ھەقىقىي باش جىنابەتچى ئىكەنلىكىنى
بەلكىم ئامېرىكىنىڭ ئۆزىمۇ بىلەسلىكى مۇمكىن
ئەمما بۇ مۇھىم ئەمەس ، مۇھىمى ئامېرىكىنىڭ ناھايىتى
تى تېزلا قىساس ئالىدىغان ئوبىېكتىنى بېكىتى
خەلقىگە رازى بولارلىق جاۋاب بېرىشى : شۇڭا تالىب
بىلەن «بازا» تەشكىلاتنىڭ ئۆزىسى چۈرۈلۈ
كەتتى . ھازىر تالىبان تەلتۆكۈس يىمەرىلدى
«بازا» تەشكىلاتنىڭ ئىز - دېرىكىمۇ يوقالدى
ئەمما ئامېرىكا باش ئاغرىتىدىغان مۇنداق سوئال
دۇچ كەلدى : بىن لادىن زادى قەدەر دە ؟
بىن لادىن زادى ھاياتمۇ ياكى ئۆلدىمۇ ؟
ئافغانستان ئۆرۈشى مەزگىلىدە ، ئامېرىكا زۇ
تۈڭى بۇش چوقۇم باش جىنابەتچىنى قانۇنى
جازاسغا تارتىدىغانلىقى ، بىن لادىنىڭ «ھايبولسا ئۆزىنى ، ئۆلگەن بولسا جەستىنى» كۆرۈ
غانلىقى ھەققىدە قەسم قىلغانىدى . ئەمما ئارىدى
ئۇزاق ئۆتمەي ، ئاخبارات ۋاستىلىرىدە لادىنى
ئاللىقاچان كېسەل بولۇپ ئۆلگەنلىكى ياكى ئامېرى
كا ئارمىيىسىنىڭ بومباردىماندا ئۆلگەنلىكى ھەققى
دىكى خەۋەرلەر تارقىلىپ كەتتى ، بۇ چاغدا بۇ
تېلىبۇزوردا نۇتۇق ئىلان قىلىپ ، يا بىرەر ئاخبار
ئىلان قىلىپ بۇ خىل «گەپ- سۆزلەر» نى ئى
دىگلاشتە . فەتىش . كەنگ ئىدى : ئەمما تا بۇڭ

نى 75.0 يۈەنگە بېكىتتى .
بۇ ناھىيە مەخسۇس
گۈرۈپا تەشكىللەپ يېزا ،
بازار . مەيدانلاردا كەنتتىڭ
مالىيىسىنى مەخسۇس مۇ -
پەتتىش قىلىپ ، ئىنتىزام -
غا خلاپ مەبلەغىنىن 168
مىڭ 300 يۈەننى تەكشۈ -
رۇپ بىر تەرەپ قىلدى .
كەنت مالىيىسى قەرەللەك
مۇپەتتىش قىلىشنى يولغا
قويدى . دېھقان - چار -
ۋېچىلارنىڭ 2 مىليون
يۈەندىن كۆپرەك يۈكىنى
يېننەكلىتىپ ، ھەق ئېلىش
تۈرىدىن ئۇچنى ئەمەلدىن
قالدۇردى . ئۇنىڭدىن
باشقا ناھىيەلىك خەلق
دوختۇر خانىسى ، ناھىيە -
لىك ھاراق ، سېمۇنت .
تۈز زاۋۇتى قاتارلىق ئىدا -
رە ، كارخانىلارنى تەك -
شەقىقى ، بىن قىسى - 99

بىردىپ . بىرلىك سىم زەنەن
بىرىي كادىرلارنىڭ قانۇن
غا خىلاپ ئىگىلىۋالغان
500 مىڭ يۈمنى ئې.
نىقلاب، ئۇنى دۆلەت غە.
زىنسىگە قايتۇرۇپ .
ئۇلارغا تېگىشلىك چارە
كۆردى .
ئابدۇسالام ئۇلۇغ
ساندا ئالاھىدە خىزمەتچىلەرنى ئاجرلىپ، ئ

تۈيىمىزدىلا بار
- سەن ئالدىغا چىقىپ
ساۋاقداشلارغا زوراۋانلىق
ياكى كەسکىن ئېلىشىش
تۇغرىسىدىكى ھېكايدىن
بىر نەچچىنى سۆزلەپ بەر -
گىن ، - دەپتۇ تۇقۇتقۇچى

بۇلغانىكەن

لەتلەر فوندى جەمئىيىتى» ئالاقە ئىشلىد.
رۇغا مەسئۇل ۋاستىچى بولۇشتەك مۇھىم
رول ئۇينىغان . بۇ فوندى جەمئىيەت
ھەتتا ئۈچۈق ئاشكارا ھالدا مۇنداق دې.
گەن: بىزنىڭ ئوتتۇرا ئامېرىكا قىتئەست.

بىر تۇقۇغۇچىنىڭ نىسمىنى ئاتاپ . ئەمما ئۇ تۇقۇغۇچى ئالدىغا چىقىلى ئۇنىماي توْ رۇۋاپتۇ .

- سەن مۇشۇنداق ھېكايد .

- دىن بىرنىمۇ بىلەمەسىن ؟ -

دەپ ۋارقىراپتۇ تۇقۇتقۇچى ئاچىقلىنىپ .

- مۇئەللەم ، مېنىڭ بۇ تې .

مىدىكى ھېكايلەر دىن بىلدە .

دىغانلىرىم ناھايىتى كۆپ ،

ئائىلىمىزدە كۈنده دېگۈدەك

بۇ خىل ھېكاىيە يۈز بېرىپ

تۈرىدۇ ، لىكىن ئانام بۇنى باشقاclarغا ئېيتىماسلىقىمنى تاپىلىغانىدى ، - دېپتۇ تۇقۇغۇ .

چى جاۋاب بېرىپ .

ئامېرىكىنىڭ «دىپلوماتىيە جەھەتتىكى ئېتىراپ قىلىشى» غائىب رىشىسى لازىم.

«باكدى» شرکتىنىڭ «خېرموس - پانتون قانۇنى» نى يولغا قويۇش داۋامىدىكى «تۆھىپىسىنى ھەقىقەتەنمۇ تۆۋەن مۆلچەرلىگىلى بولمايدۇ». ئامېرىكا پارلامېنتىدا تېخى بۇ قانۇن لايىھىسى «باكدى قانۇنى» دەپمۇ ئاتالغان. «باكدى» ناملىق كىتابتا يېزىلىشىچە، «باكدى» شرکتىنىڭ يۇقىرى قاتلىمىد. دىكىلەرنى ھەتتا «خېرموس - پانتون» قانۇنىنى تۈزگۈچىلەر-نىڭ بىرى پارلامېنت ئەزاسى - خېرموس ئۈچۈن مەبلەغ توپىلدىغان، دەپ قاراشقا بولىدىكەن. 1975 - يىلى «باكدى» شرکتى مىئامى شۆبىسىنىڭ باش لىدىرى پارلامېنت ئەزاسى خېرموس ئۈچۈن تۆت ئەتراپقا قاتراپ ۋەرخانلىق قىلغان ۋە ئۇنىڭ ئۈچۈن مەبلەغ توپلاش ھەركىتىنى قوزغاب، 75 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى ئىئانه توپلاپ بەرگەندى.

«باکدی» شرکتى : بۇ کتابنى تىلغايىلىشقا ئەرزىمەيدۇ ، دېدى
گەرچە «باکدی» ناملىق بۇ کتابنىڭ تەشۈنقات ئىللانىدا ، بۇ
كتابتا «باکدی» شرکتىدىن ئىبارەت بۇ دۆلەت ھالقىغان
شرکەتنىڭ سىياسىي مەنبەئەت ۋە ئىقتىسادىي مەنبەئىتىنى قول
غا كەلتۈرۈش ئۈچۈن قوللائىغان بارلىق ھەرىكەتلرى ھەقىقىي
ئىشەنچلىك ھالدا تەسویرلەنگەن « دېيىلگەن بولسىمۇ ،
ئەمما «باکدی» شرکتىنىڭ باياناتچىسى بۇ کتاب
ھەقىقىدە گەپ بولغاندا ھېچبىر پەرۋا قىلمىغان تەلەپ -
پۈزدا مۇنداق دېدى : قارىشىمچە ، بۇ کتاب باها بېرىش -
كە ئەرزىمەيدۇ ، شرکەتتىكى بارلىق كىشىلەرنىڭ قا -
رىشى مېنىڭ قارىشىمغا ئوخشاش !

ئىشىنى ئوقتۇرۇپتۇ . ئاڭ
XX ئوقتۇرۇنى تاپشۇ-
رۇغاڭدىن كېيىن ئەنسى-
رىشىكە باشلاپتۇ . چۈنكى ئۇ
ئۆز يېزىسىنىڭ پىلاندىن
سرت تۇغۇلغان بۇۋاقلارنىڭ
سانى جەھەتتە ناھىيە بويىد-
چە ئەڭ ئالدىنلىقىنى بىلگەچكە ،
رەدىغانلىقىنى سۆز ئېچىش
ئىلغارلىقتىن سۆز ئېچىش
ئۇياقتا تۇرسۇن ، مۇشۇ تۇر
بويىچە سەلبىي تىپ بولۇپ
قېلىشتىن قورقىدىكەن .
ئەمما يىغىنغا بارماي بولماي-
دۇ - دە بىراق بىر نەچچە
كۈندىن كېيىن ئۇ بىر تەق-
دىرىنامىنى كۆتۈرۈپ قايتىپ
كەپتۇ .
تەقدىر نامىگە مۇنۇلار يې-
زىلغانىكەن :
« جەرمائىنى ئۆز قەرملىدە تاپ
شۇرغان . « يېزىغا تەقدىم » .
ھەبىپوللا سەممەت (ت)

سکه کم قىز يقتوُر غان؟

رىنى چىڭ سقتى . تاڭ شىڭى ئەپەندى بېتىونغا « 7 - ئىيۇل ۋە قەسى » دىن كە . يىنكى جۇڭگو دۈچ كەلگەن جىددىي ۋە . زىيەتنى تونۇشتۇرۇپ بەردى . دوختۇر بېتىون تاۋىشىڭى ئەپەندىنىڭ تولۇپ - تاشقان ۋە تەن سۆيۈش روھىدىن قاتتىق تەسرىلەندى . ئۇ ھېچبىر ئىككىلىنىپ تۇرماستىنلا تاۋىشىڭى ئەپەندىگە : « ئە . گەر ئېھتىياجلىق بولسا مەن جۇڭگوغى بېرىشنى خالايىمەن ! » دەپ ئىپادە بىلدۈر . دى . تاۋىشىڭى بۇنى ئاڭلاپ بەكمۇ تە . سرلىنىپ كېتىپ « رەھمەت ، رەھمەت سىزگە ! » دەۋەتتى . شۇ كۈنلە ئۇ ئۆزد . نىڭ خاتىرە دەپتىرىگە بىر چەت ئەللەك قالىتس مۇتەخەسسنىڭ ئىسمى - نور - مان . بېتىون . دەپ يېزىۋالدى .

سىنىڭ ئەزاسى ، بېسەللەكلەرى چىلىك زىيابەتكە سىڭى ئەپەندىنىڭ خان تولىمۇ قىرغىن .

نى تونۇشتۇردى . بېتىون كانادا وۇزىيە دوختۇرخا . كېسەللەكلەر بۆلۈ . ئۇ بۇرۇن گېرما . مىرىنىڭ ئىسپانىيە . قىلغان چېغىدا كا . ئۆلۈپ ئىسپانىيە ئال . هاياتنىڭ خېيمە . دارلارنى قۇتۇل . تاۋىشىڭى ئەپەندى . قاپلىغان جۇڭگو .

کاسترو نوئریق سوئزلند کته

1964 - يىلى «باكدى» شرکتى يەنە بىر يۈرۈش تەپسىلىي خاتىرىلەنگەن كاسترونى ئاغدۇرۇپ تاشلاش «پىلانى» نى ئۆتتۈرۈغا قويغان . ئارىدىن 30 نەچچە يىل ئۆتكەندىن كېيىن يەنى 1998 - يىلى كۇبا دۆلەت خەۋىپسەزلىك كومىتىتى بۇ يېڭى «پىلان» غا ئالاقىدار ئىنتايىن مەخپى ئارخىپلارنى ئاشكارىلە . دى . مەخپى ئارخىپتىكى ئەھۋاللارغا قارىغاندا ، بۇ «كاسترونى قەستلهپ ئۆلتۈرۈش» پىلانى ئامېرىكا مەركىزىي ئاخبارات ئىدارىسى پەرده ئارقىسىدا تۈرۈپ پىلانلایدىغان ، «باكدى» شرکتىنىڭ باش لىدىرى جويس يېتەرلىك مەبلەغ بىلەن تە . مىنھەيدىغان ، ئامېرىكىدىكى قارا قوللار پارتىيىسىنىڭ ئەزىزلىرى قول سېلىپ كاسترونى جەھەننەمگە ئۇزىتىدىغان بولغان . كاسترو ۋە ئۇنىڭ ئەڭ يېقىن ئىككى سەپدىشى لور بىلەن چېرگۈوارانى قەستلهپ ئۆلتۈرۈش ئۈچۈن ، ئامېرىكا مەركىزىي ئاخبارات ئىدارىسى بىلەن «باكدى» شرکتى بىرلىشىپ 150 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى خەجلەپ قارا قوللار پارتىيىسىدىكى كەسپىي قاتىلىنى تەكلىپ قىلىش پىلانلاغان بولۇپ ، بۇ 150 مىڭ ئامېرىكا دوللىرىنىڭ 100 مىڭنى «باكدى» شرکتىنىڭ باش لىدىرى جويس چىقارماقچى بولغان .

ئامېرىكىدىكى كۇباشا قارشى كۈچلەر بىلەن زىچ ئالاقە ئۇرنىتلاغان «باكدى» شرکتىنىڭ باش لىدىرى بىلەن ئەڭ چوڭ ئەپاي . چېكىنىڭ زور كۈچ بىلەن قوللىشى ئارقىسىدا 1981 - يىلى «كۇبا ئامېرىكا قىتئەسىدىكى دۆلەتلەر فوندى جەمئىيەتى» رەسمىي قۇرۇلغان . بۇ ئۆڭ قانات رادىكال تەشكىلات كېيىن «كاسترونى ئاغدۇرۇش» هەربىكتىدىكى ئاساسىي كۈچلەرنىڭ بىرى بولۇپ قالغان .

بۇلەمەن سەمن مەسیھوئىر ھاراق دارخانىسىرىنىڭ بىرى . بۇ سەرنەت 1362 - يىلى قۇزۇلغان بولۇپ ، كېيىنچە سودىسى يارغانسىرى كېڭىم يىپ يارغان ئەزىز بۇ شىركەت يىلىغا ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 40 مىليون بۇتۇلغا لامپ ھارىقى ساتىدۇ ، مەھسۇلاتى يەر شارىدىكى 170 دۆلەتكە تارقالغان ، شىمالىي ئامېرىكا ، يائۇروپا ۋە جەنۇبىي ئامې

رئىسىنىكى 21 دۆلەتتە 40 تىن كۆپرەك ئىش بېجىرىش ئۇرنى باز ·
«باكدى» ناملىق كىتابتا مۇنداق يېزىلغان: «بۇ سىركەتنىڭ تە
جاوەتسىنىكى ئالەمئۇمۇل گۈللەنسىش مەنزمىرىسىنىڭ ئارقىسدا ھەق ·

قەنەنمە بىر ئايىت زور ئىمپېرىيەنىڭ مەۋجۇ تۈزۈقىنى سىرتىلى
كىشىلەر ھەر گىز مەۋىلاپ يېتەلمەيدە ». بۇ شركەت كاسترو ھۆ
كۈمىتىنى ئاگدۇرۇپ قاشلاش ئۇچۇن ، كۈبادا «ئۆزىنىڭ ئىمپېرى

ئىسى قۇرۇپ چىدىن». بۇهار فەقىسىدە يېمىس سوچۇن ھە
قانداق ۋاسىتىنى قوللىنىشىن باش تارىمىغان يەنى ئۆك قانات رادى
كال تەشكىلاتلارغا زور سۈممىدا «ياردەم» بېرىش ۋە ئامېرىكىدىكى
مۇھىم سىاسى ئەربابلارنى سېتىۋېلىش ھەرىكەتلرىدە بولغان بو
لۇپ. بۇنىڭ ئۆچۈن ئىلگىرى - كېىن نەچە مىليون ئامېرىك

دۇلىسى مەبىلەغ سالغان .
ئۇنداقتا ، زادى قانداق سەۋەب مۇنچە مەشىز خەلقئارالىق كارخا
نىدا كۈبا هوڭكۈمىستىگە نىبەتەن گويا « دېگىزدىن چوڭقۇر ئۆچ
مەنلەك بىدا قىماغا . »

«باکدی» ناملىق كىتابىتىكى پاكتىلار بويىچە ئېيتقاندا، گەپنى
1959 - يىلىدىنلىكى كۈبا ئىتقىلايدىن باشلاشقا توغرا كېلىدۇ. كاسته
زو رەھبەرلىكىدىكى كۈبا ئىتقىلايبى غەلبە قىلغاندىن كېيىن، كۆب
كۈللىكىتىلاشتۇرۇش تۈزۈمىنى يولغا قويۇشقا باشلىغان. 1960 - يە
لى «باکدی» شركىتى بىلەن بۇ شركەتىڭ قارمۇقىدىكى باشقى
مۇناسىۋەتلىك ئىشلەپچىقىرىش ئورۇنلىرى پۇتۇنلهى دۆلەت تەھۋە
لىكىگە ئۆتكۈزۈۋېلىنىغان. كېيىن باشقا كارخانىلار كۈبا ھۆكۈمىتى
بىلەن دۆلەت ئىگىلىكىگە ئۆتكۈزۈۋېلىش مەسىلسىدە ئارقا - ئارقد
دى. حەشىنت هاسما قىلىشقا بولسۇم، ئەمما «باکدی»، شە

کتی تا بُوگۈنگە قىدەر بُو يۈلغۇ قىدەم باسىغان.

سانسز بوران - چاپقۇنلارنى بېشىدىن ئۆتكۈزۈپ 100 يىلدىن كۆپرەك تىجارت قىلغان بىر خۇسۇسى كارخانا ئۆزىنىڭ بىر كېچە دىلا دۆلەتلىك قۇلغۇ ئۆتكۈزۈپ كەتكىنلىكىگە فارىتا قىلبىدە باشتىن - ئاخىر بىر ئاز «ئۇرۇچىلىق» تۈرىغۇسىنى ساقلاپ كەلگەن . ئەندە شۇ مەز

گىلدىن باشلاپ، «باكدى» شركتى بىلەن كۇبا ھۆكۈمىتى ئوت
تۇرسىدىكى زىددىيەت كۈنسايىن چوڭقۇرلىشىپ بارغان.
مەركىزىي ئاخبارات ئىدارىسى بىلەن بىرلىشىپ «كاسترونى ئاغ
دۇرۇش» پىلانىنى تۈزگەن

«باکدی» ناملىق كىتابتا ئاشكارلىنىشچە، 20 - ئەسەرنىڭ 60 - يىللەردا ئەينى چاغدىنگى «باکدی» شركىتىنىڭ باش لىدىرى جويس كۇبانىڭ نېغىت چەككىلەش زاۋۇتىنى پارتلىتىپ تاشلاپ، كۇبانىڭ بارلىق ئېپىرگىيە مەنبەسىنى تەلتۆ كۈس ئۈزۈپتىشەمەدە پۇتۇن مەملىكتە مەقىياسدا بىر مەيدان «مەملىكتە خاراكتېرىلىك ئاغدۇرمىچىلىق ھەرىكتى» قوزغاشنى پىلانلىغان. ئەممە جاھاننى تالڭى قالدۇردىغان بۇ سۈيىقەست زادى نېمە سەۋەبتىنگىن ئاشكارلىنىپ قالغان. جويسنىڭ پىلانى بىلەن ئۇنىڭ قولىدىكى بۇمبا تاشلاشقا ئىشلەتمەكچى بولۇۋاتقان بومباردىمانچى ئايروپىلاننىڭ سۈرەتى «نييۇ - يوراك ۋاقت گېزىتى» دە ئاشكارلىنىپ كەتكەن. بۇنىڭ بىلەن ئامالسىز ئەھەوالدا قالغان «باکدی» شركىتى

50 میلیارڈ یوہنیاک ئاساسى قۇرۇش ئورۇمچىنىڭ يېڭى سەھىپىسىنى ئاچتى

ئاتقىچە چىrag يېنىپ تۈردىغان بولدى. ترائىفور ماڭور پۇنكىتلىرى شەھىر مەركىزىگە كىردى. مەركىزى شەھىر دە 220 كلوۋولت-لىق ئالىدە يۇنىلىش بويىچە تۈك يەتكۈزۈش تورى شەكىللەندى.

بۇ يىل ئىيۇنىنىڭ ئاخىرىغا قىدمىر ئاپتونوم رايىو-نىمىزدا تېلىقۇنىنىڭ ئۆمۈمىلىشىش نىسبىتى ھەنر 100 ئادىمگە 2.2 دىن تۇغرا كېلىپ. مەحلەكتە بويىچە 13 - ئۇرۇنغا ئۇرۇپ. بىزنىڭ شىنجۇڭ خەربىي رايوندىكى 10 ئۆلکە. ئاپتونوم رايۇنىنىڭ «خۇجا ئاكسى» بولۇپ قالدى. 2001 يىلىنىڭ ئاخىرىغا قىدمىر شەھىر ئىمىزىدە مۇقۇم تېلىقۇن 679 مىڭغا يېتىپ. 1989 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا 13 هەسسىگە تەڭلىشىپ. كۈچمە تېلىقۇن ئابونەلىرى 688 مىڭغا يەتتى.

13 يىلىدىن بۇيان قاتىلش. يوچتا - تېلىگراف. خەۋەرلىشىش قۇرۇلۇشلىرىغا جەھىئى 15 مىليارد 920 مىليون يۈەن مەيدىلەغ سېلىنىپ. ئۆمۈمىي سېلىنىغان مەيدىلەغنىڭ 17.5% نى ئىگىلىدى.

شەھىر ئىمىزىنىڭ ھەرقايى سامىلىرىنىڭى ئۆزگەرىشلەرنى كۆرگىنىمىزدە تارىختىكى مۇشكۇل، جاپلار ئۇنىتىسى، ئالدىنتىقلارغا ئارىلىق قىلىپ، كېيىنكىلەرگە يۈل ئېچىپ زەھىئەلىشىۋاتىرىزلىنىڭىندە ئىزدىنىش روھىدىن تەسىرلىنىمەكتەمىز.

ئەسىر يېڭىلەنگىلەدا تېخىمۇ بىشىپ يېتلىپ، تېخىمۇ زۇر ئۆمىزلىھە بارلىققا كەمگۈسى!

پەيتىلگەن مۇقىم مۇلۇكىنىڭ قىممىتى 72 مىليارد 250 مىليون يۈەن بولۇپ ، سېلىنغان مەبىلەغىنىڭ ئۇنۇم كۆرسەتكۈچى 79.4% بولدى .

2001 يىلى پۇتكاول جەممىيەتتە مۇقىم مۇلۇكىدە سې لىنغان مەبىلەغ 1989 - يىلىدىكىدىن 23.3% ئىشىپ ، ئوخشائىش مەزگىلىدىكى GDP نىڭ يىللەق ئوتتۇرىچە ئىشىش سۈرئىتىدىن 7.2 پۇئىنت يۇقىرى بولدى .

ئۇرۇمچى شەھرىنىڭ قىياپىتنى تۈپتىن ئۆز - گەرتىش ۋە ئىقتىسادىي تەرەققىيات جەريانىدا شەھەرنىڭ ئۇل مۇئەسىھەلىرىنىڭ قالاقلىق ۋەزىيەتنى ئۆز گەرتىش ئۈچۈن ، ئۇرۇمچى شە - ھەرلىك پارتكوم ۋە خەلق ھۆكۈمىتى 1989 - يىلىدىن 2001 - يىلىغىچە ئادەمنى ئاساس قىلىش پېرىنسىپدا چىڭ تۇرۇپ ، ئىلمىي پىلانلاپ ئۈچىنى ئۆز گەرتىش (يۈلنى ، كونا شەھەر رايونى ، يېقىلغۇ ماپىرىيالىنى ئۆز گەرتىش) . ئۈچىنى كىرگۈزۈش (تۇرۇبا ئىشلىرىنى يەر ئاستىغا ، گازنى ئائىليلەرگە ، يېنىك تۆمۈر يۈلنى شە - ھەرگە كىرگۈزۈش) ، ئۈچ ئايلانىما (تاشى يول شەھەرنى ، سۇ تۇرۇبىسى شەھەرنى ، يېشىللىق شەھەرنى ئايلىنىش) نى مۇھىم نۇقتا قىلغان شەھەر ئۇل مۇئەسىھە قۇرۇلۇشنىڭ يۈكىسى لىشىنى تېزىلەتتى . ئۇزلۇكسىز تىرىشىش . پا - ئال تۇردە دۆلەت قەرزىنى قولغا كەلتۈرۈش ۋە بانكا قەرزىدىن پايدىلىنىپ شەھەرنىڭ يۈل ، سۇ ، پار ، گاز بىلەن تەمىنلىنىش ، كېرەكسىز سۇنى بىر تەرەپ قىلىش ، كۆۋۈرۈك ، تەشىمە قاتارلىق جەھەتلەردىكى قۇرۇلۇشى ۋە ئۆز - گەرتىشلىرى ئېلىپ بېرىلدى .

80 - يىللاردا شەھەر دە كەڭ دائىرىدە توک توختاڭ دائىم كۆرۈلۈپ تۇراتتى . بۇ گۈنکى كۈنده تاغ جىلغىلىرىدىمە تاك

سۆزلەرمۇ بار ئىدى . ئەمما بۈگۈنکى كۈندە بۇلارنىڭ ھەممىسى تارىخنىڭ ئەسلامىسىگە ئايلاانغان . ئىسلاھات ، ئېچىۋېتىش مەزگىلىدە مەركىزىي شەھىرنىمىز تارىخي خاراكتېرلىك ھالقىشنى ئەمەلگە ئاشۇرۇپ ، خەلقنىڭ تۇرمۇ . شىدا ئالەمشۇمۇل ئۆزگىرىشلەر بارلىققا كەلدى .

پارتىيە 13 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېت 4 - ئۆمۈمىي يىغىنىدىن بۇيانقى 13 يىلدا شەھىردە . مىزىنىڭ مۇقىم مۇلۇككە سالغان مەبلغى 91 مىل يارد يۈەنگە يەتتى . بۇنىڭ ئىچىدە ئۆل مۇئەس سەسە قۇرۇلۇشغا سېلىنغان مەبلغ 49 مىليارد 470 مىليون يۈەنگە يېتىپ ، سېلىنغان ئۆمۈمىي مەبلغەننىڭ 54.4% بىنى ئىگىلىدى . يېڭىلاش ، ئۆزگەرتىشكە سېلىنغان مەبلغ 19 مىليارد 680 مىليون يۈەنگە يېتىپ ، ئۆمۈمىي سېلىنغان مەبىدە لەغۇنىڭ 21.6% بىنى ئىگىلىدى . ئۆي - زېمىن مۇلۇكچىلىك كەسپى تېز باش كۆتۈرۈپ ، تە . رەققىيات سۈرئىتىنى يىلمۇ يىل تېزلىتىپ ، 17 مىليارد 290 مىليون يۈەن مەبلغ سېلىپ ، ئۇ . مۇمىي سېلىنغان مەبلغەننىڭ 19% بىنى ئىگىلىدى . 13 يىلدا 1 - كەسپىتە مۇقىم مۇلۇككە سېلىنغان مەبلغ 420 مىليون يۈەن بولۇپ ، ئۆمۈمىي گەۋ . دىگە بولغان تەسىرى چوڭ بولمىدى . 2 - كە . سپىتە مۇقىم مۇلۇككە سېلىنغان مەبلغەننىڭ يىل لىق ئىشىشى مۇقىم بولۇپ ، جەمئىي 31 مىليارد 920 مىليون يۈەن مەبلغ سېلىنىدى . 3 - كە . سپىتە مۇقىم مۇلۇككە سېلىنغان مەبلغەننىڭ ئې . شىش نسبىتى زور بولۇپ ، جەمئىي 58 مىليارد 660 مىليون يۈەن مەبلغ سېلىنىدى . بۇ ئۆچىنىڭ نىسبىتى 0.5:35 . 1:64.4 . بىگىدى . كە .

پىرتىيە 13 - نۇۋەتلىك مەركىزىي كومىتەت 4 - ئومۇمىي يېغىندىن بۇيان دۆلتىنەن سىيالىستىلەت زامان سۈلاشتۇرۇش قورۇلۇشى ئۇلۇغ نەتىجىلەرنى قولغا كەلتۈرىدۇ . بۇ تارىختىكى ئەڭ ياخشى تەرىەققىيات مىزگىلى بولۇپ قالدى . بۇ مۇسایپىنى ئەسىلەپ ئۆتكەندە نۇرغۇنلىغان شانلىق كۆرۈنۈشلەر بىر كىتاب بولۇپ جىقىدۇ .
بۇ 13 يىلىدا غربىي رايوننى كەلىش كۆلەمde ئېچىشتىنلە ئالدىنلى سېيدە تۈرغان ئۇرۇمچى ئوخشىنلا تارىخى خاراكتېرلىك ئۇلۇغ حال قىشنى ئەملىك ئاشۇرغان . بۇنى پۇقرالار ئەترابىدەكى ئۆزىگىر شىلدەردىن چوڭقۇر ھېس قىلايىدۇ . گېزىتىمىز بۇگۈندىن ئېتىبارىمن « 16 - قورۇلتايىنى كۆتۈۋەلىپ ، يەنە يېڭى شانلىق نەتىجە يارتايلى » دېگەن مەخسۇس تېمىدا خەۋەر بېرىدۇ . بۇ خەۋەرلىرىدە 16 مەخسۇس تېغا بويىچە بۇ جەھەتسىكى ئۆزىگىرىشلىر تېسلىي بایان قىلىنىدۇ .
مۇھەردىن

16- قۇرۇلتايىنى كۈتۈۋېلىپ ،
نه يېڭى شانلىق نەتىجە يارتايىلى
ئۆز خەۋىرىمىز : ئۆتكەن ئەسىرنىڭ 80 - يىلـ.
رىنىڭ باشلىرىدا ئۇرۇمچىدە : ئېلىكىتر چىرىغى
رۇق ئەمەس ، تېلېفون يولى راۋان ئەمەس ،
ھەھەر يوللىرى سلىق ئەمەس ، دېگەن ئۈچ
ئۆز ئېقىپ يولەتتى . « ئېلىكىتر چىرىغى ئاسـ
دا يەنلا شام يېقىم ئەلتە بىمـ » دېگەـ

ئاپتونوم رايونىمىزدا قايتا ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلغانلارنىڭ نىسبىتى پۈتقۇن مەملىكەتنىڭ ئەتتۈرچە سەھىپىسىدىن 20 پەئىنتىجە ئاشتى

هەر يىلى 300 مىڭ كىشى قاپتا ئىشقا ئورۇنىشىۋاتىدۇ

ئۇرۇمدىن قالغان 63.4% ئىشچى - خىزمەتچى
قايىتا ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلغان .
شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقتتا ، كىشىلەر -
نىڭ ئىشقا ئورۇنلىشىش قارشى ۋە ئىش -
قا ئورۇنلىشىش شەكىللەرى دىمۇ ئۆزگە -
رىش بولغان . ئىلگىرى كىشىلەر ئىش -
لمەشنى خالىمايدىغان دېھقانچىلىق ،
چارۋىچىلىق كەسىپلىرى ، مەھەللە
مۇلازىمىلىقى ۋە غەيرىي ئومۇمىي مۇلۇك -
چىلىك ئىگىلىكى تەشكىلاتلىرى ئەم -
گەك كۈلىنە سىغۇدۇ، الادىغان ،

ئەل رايى قۇرۇلۇشى » ۋە شەھەر -
ارلاردىكى قىيىنچىلىقى بارلارغا ياردەم
ش ، نامراتلارنى يۆلەشتىن ئىبارەت
قىم تەدبىر قاتارىدا چىڭ تۈتقان . نه
لىق باشقۇرۇش مەسئۇلىيەت تۈزۈمىنى
غا قويۇش ، ئېتىبار بېرىش سىياسەتلە.
ى ئەمەلىيەشتۈرۈش ، ئىشقا ئورۇنلاش.
رۇش سالىمىقىنى ئاشۇرۇش ، مەھەللە
لەزىمىلىقىنى پائال ئىلگىرى سۈرۈش ،
ئائىلدىن بىر كىشىنى ئىشقا ئورۇنلاش.
رۇش ، قۇرۇلۇشىنى يولغا قويۇش ، « ئاز

ئۆز خەۋىرىمىز : ئاپتونوم رايونىمىزدىكى يىتا ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلغانلارنىڭ نسبىتى تۈن مەملىكەتنىڭ ئوتتۇرۇچە سەۋىيىسى - 20 پۈئىتىچە ئاشقان . بۇ 25 - سېنتىه . چاقىرىلغان ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ قايدا ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش خىزمەت يىغىنندى . تارقالغان خۇش خەۋەر . ئىگىلىنىشىچە ، 1998 - يىلىدىن بۇيان پتونوم رايونىمىزدا 1 مىليون 250 مىڭ دەم (قېتىم) ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلغان يىـ قابتا ئىشقا ئۇـنلاشتىـرـىـلـىـبـ ، ئـلـفـ ، يـلىـغا

تالق نوری بپزه کچالسکی

ئۇي بىزەش ئىجارت نومۇرى : ٥٥٥٠٠٠
شەكتىمىز يېقىدا مەخۇس مەللى لازىمالى ئۆجىش وە ھۇنىر . بىرەمە سەر
ۋەن - كلىبالارنى تىكلىب قىلىس ، ئۇلار مەللى ئۇسلۇب وە يېڭىر با ئۇسلۇبىن بىر لەت
مەن زەماشۇنى تېھنىكا ئاڭ قىلق سەرنەق ئۇي بىزەش جەھىتكىن ھەۋاتقى ئەلزۇرى
تۈلۈق قەسۇرلارىدۇ . مەنتىزىم زەپتىمىز سەرنى ئۇزىنى شەلىرى جەتىر غەن ئۇزى كەچە ئە
شەخانى ، كىيم ئەتكىلىرى بىلىن تەمنلىرىدۇ .

تۈرمۇش . سەنئەت . ئۇسلۇب . بىرەمە سەنئەت كاپالىسى
ئازىزىس : جۇڭشىن يۈلى قۇزۇلۇقىش بانكىسى مازىبىي (زەبىدەك مازىبىي) ٧٣٩٤١ - ٢
ئالاڭىلەشكۈچى : نىساگۈل تېلېفون : ٢٣١٩١٥٧ - ٠٩٩١ • ٢٣١٩١٥١ - ٠٩٩١
مەخۇس سېتىش دۆكىنى : خۇالىن سودا شەھارچىسى يەر ئىلسىر ٢٤ دەرت ٤٣ - ٢
تېلېفون : ٠٩٩١ - ٥١٨١٨٢٦ ، فاكس : ٠٩٩١ - ٥١٨١٠٨٩

تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپنى پوتتۇرۇش خۇلاسە ئىمتىھانى داۋاملىق ئېلىنىدۇ

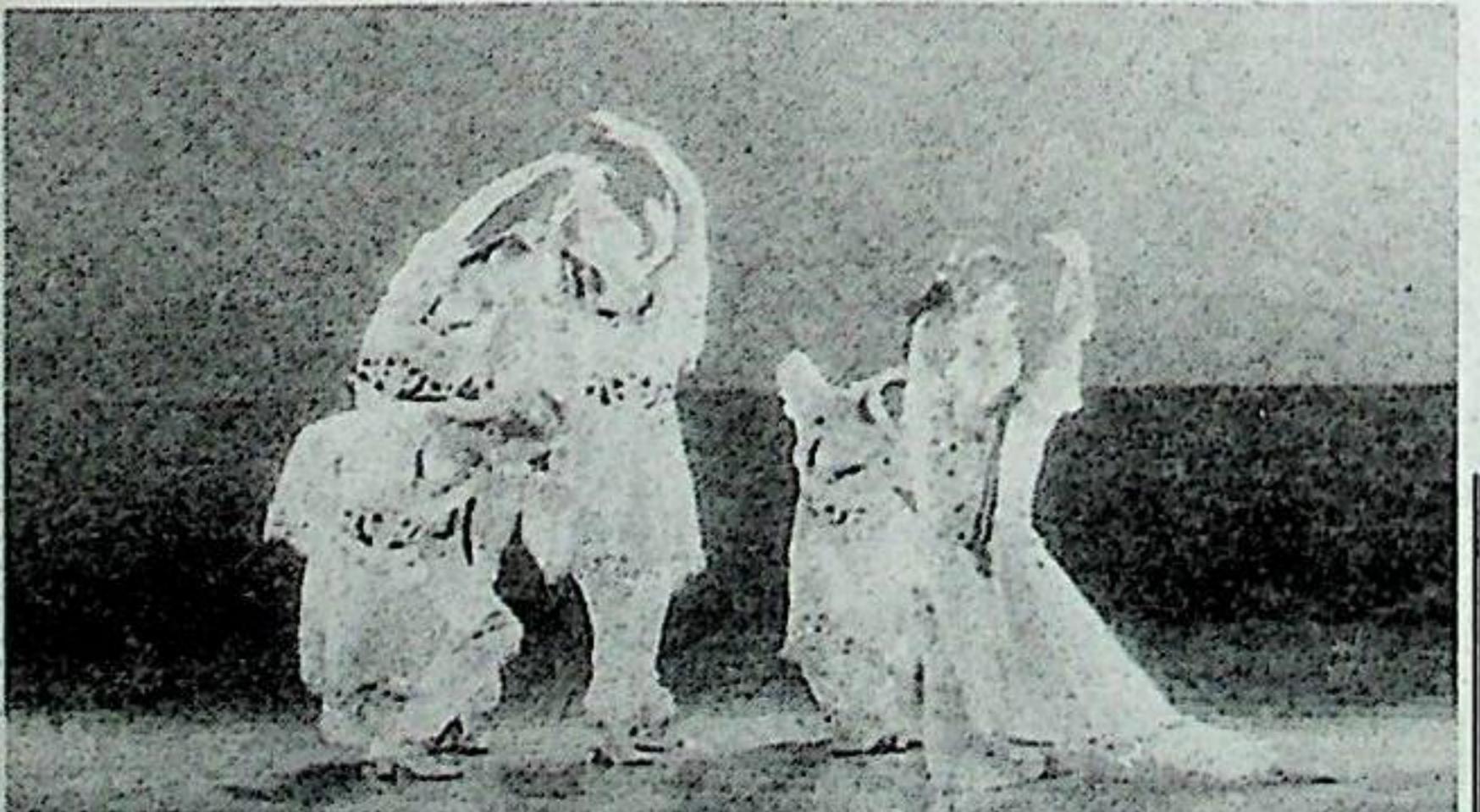
بىتە كچى مائارىپنى باھالاشتىن ئىبا-
رەت ئىككى تۈرلۈك ئاساسىي شەق-
تىدارغا ئىشكە.

مەملىكتىمىز 1992 - يىلىدىن
باشلاپ ھەر قايىسى جايilarدا قەدمىمۇ
لارىم، بۇ 23 - سېپتەبر شەھىرىدە-
تۇرۇش خۇلاسە ئىمتىھان تۈزۈمىنى
بولغا قويغانىدى. 10 يىلىدىن بۇ يانقى
ئەمەلىيەت شۇنى ئىسپاتلىدىكى،
خۇلاسە ئىمتىھانىنىڭ مائارىپ
فاڭچىنى ئىزچىلاشتۇرۇش،
سادا ماڭارىپنى يولغا قويۇش
ئادەتىنى كۆنگىدىن كېيىنلىك
چەريانىدىكى تۆھىسى ناھايىتى
زور بولدى. مەملىكتە بويىچە
تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇتۇش
سۇپىتىنى نازارەت قىلىش، مە-
لۇم دەرسلىرى گىلا ئېتىبار بېرىش
ھالىتىگە خاتىمە بېرىش جەھەت-
تنىكى، ھەتتا ئوقۇغۇچىلارنىڭ
ھەر تەرمەلىمە سەۋىيە سىناش ئىمتى-
ھانىدۇر. ئۇ ئوقۇغۇچىلارنىڭ ئوقۇش
نَاھايىتى ياخشى بولدى.

«قاراماي قىزى»، «روزىلەم» قاتارلىق ناخشا - ئۇسۇپلار قەلىككە ياقتى

گەن ھەرنومۇر تاماشىنلارنى
قىملق مۇزىنىكا ساداسى ئىچىدە يۇقىرى
ماھارەت بىلەن ئورۇندىلىپ تاماشى
بىنلار قەلىككە ياقتى.

شىنجاڭ سەنەت ئىنسىتىوٽىدا كەسپى سەنەت لايىھە كۆرگەزمىسى ئۆتكۈزۈلدى

قاتاشتۇرۇلغان بولۇپ، مۇھىت، فو-
پۇس قاتارلىق تېملىارنى ئارقا كۆرۈ-
نۈش قىلغان، رەسمىلمەر كۆپ نىسبەت-
نى ئىگىلەيدىكەن.

مۇھىرلىرىنىز قاھار خەۋەر قى-
لىدۇ: 19 - نۆھەتلىك مەملىكتە تلىك
ئوتتۇرا مەكتەب بىئولوگىيە مۇسابى-
قىسى شىنجاڭ مۇسابىقە رايونىدا
ئوقۇغۇچى 1 - دەرىجىلىك مۇكاباتقا
يېرىشىتى.

«نەسەر دىن ئەپەندى» سەھىندە

خەلقيەرۋەر «نەسەر دىن ئەپەندى»
ھېلى قەشقەر، ھېلى تۈرپان، ھېلى
غۇلجدادا بېيدا بولۇپ، نامار ئەلارنى يۇ-
لەپ، باي - غۇ Jamalارنىڭ ئەپەندىنى
بىردى. «نەسەر دىن ئەپەندى» قە-
يەرگىلا بارسا ئارتىسلا سۇ جايىنىڭ
يەرلەك ئۇسۇپلىنى ئۇينىدى. كۆرۈ-
نۈشلەر، دىكىراتسىيە مەزمۇن بىلەن
زىج ماسلىشىپ كەتكەن بولۇپ، ئار-
تسىلارنىڭ يۇقىرى ماھارىتى، گۈ-
زەل، نەپىس ھەرىكەتلىرى تاماشىدە-
بىنلارنى مەپتۇن قىلىۋالدى. ئەقىل -
پاراسەت ئىگىسى نەسەر دىن ئەپەندى-
نىڭ ئائىنساپ زومىگەر بایلارنى باب-
لىغانلىقىدەك كۈللىك كۆرۈنۈشلەر
تاماشىنلارنى يۇخادىن چىقارسا،
قىز - يىگىتلەرنىڭ جەسۇر، لەرزاڭ
ئۇسۇللەرى تاماشىنلارغا ئېتىتىك
زوق ئاتا قىلىدى.

ئاپتونوم رايونىمىز رەھبەرلىرىدىن
ئىمائىل تىلىۋالدى، مەتمىمن زاكىر
قاتارلىقلار ئۇينى كۆردى ۋە سەھ-
نەك چىقىپ ئارتىسلا بىلەن خاتىرە
سۇرەتكە چۈشتى.

تارباغاتاي ۋەلايەتلىك ناخشا - ئۇسۇپلار ئۆمىكى ئېسىل نۆھەرلىرىنى تاماشىنلارغا ئەقدم قىلىدى

مۇھىرلىرىنىز ئابدۇرۇشتى خەۋەر قىلىدۇ: تارباغاتاي ۋەلايەتلىك ناخشا - ئۇسۇپلار ئۆمىكى ئېسىل، مۇكەن، خەنزو، موڭۇل، ئاتار قاتارلىق مەللەتلىرىدىن تەركىب تايقان بىو-
لۇپ، ئۇلار بىگى ئەسەر دىكى تۇنچى كەسپى سەنەت ئۆمە كلىرىنىڭ سەنەت كۆرۈكە ئاتاپ
ھەر مەللەت ناخشا - ئۇسۇپلەرىنى تەپىلەتلىدى.

24 - سېپتەبر كەچ «ئۆتكەبىر» كۆلۈپىدا ئۇلار ئورۇندىغان قازاقچە كۆللىكتىپ ئۇسۇپلار ئىللىك ئۇلار ئۇلاستاي بایلىقى، ئاتارچە ئۇسۇپلار «سابان توبي»، داغۇرچە ئۇسۇپلار ئەھسەن - ھۇسەن ماکانىي «قاتارلىق نۇمۇرلاردا ھەر مەللەتلىك ئۆزىگە خاس يەرلىك ئالا-
ھەدىلىكى، قۇربا - ئادىتى تولۇق ئەكس تەتتۈرۈلگەن بولۇپ، تاماشىنلار ئۇلار ئورۇندىغان
ھەر بىر نۇمۇرغا قىزغىن ئالقىش ياخىرتى.

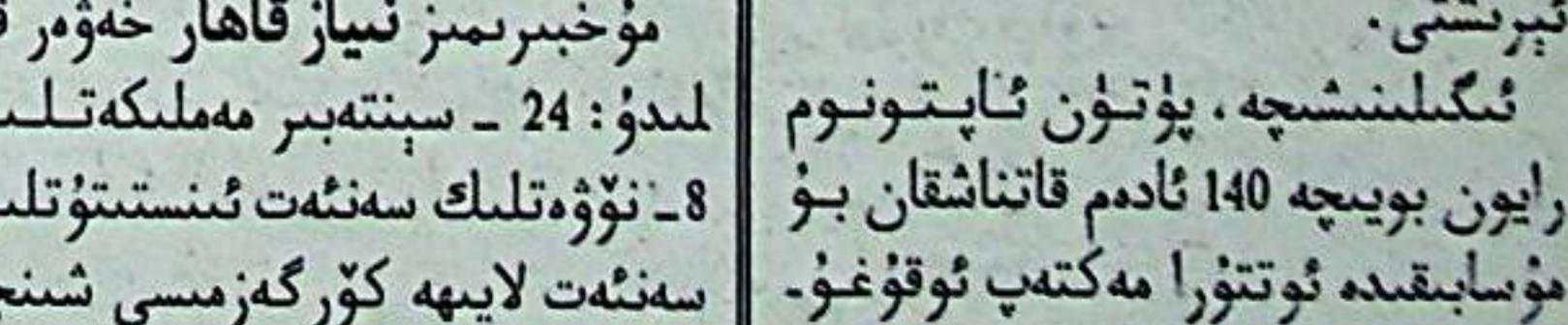
سۇرەتلەرنى مۇھىرلىرىنىز يۇسۇپجان تۇرسۇن تارتىقان

ئۆستۈرەمكەپ بىئولوگىيە مۇسابىقىسىدە 29 ئوقۇغۇچى نەتىجىسى ئېرىشىتى

چىلىرى 50% نى ئىگىلەيدىكەن. نە -
تەجىنگە بېرىشىكەن ئوقۇغۇچىلارنىڭ
مەكتەپنىڭ ئوقۇغۇچىلارنىڭ ئىكەن.

مۇھىرلىرىنىز قاھار خەۋەر قىلىدۇ: قاراماي شەھەرلىك ناخشا -
ئۇسۇپلار ئۆمىكى بىگى ئەسەر دىكى تۇنچى
كەسپى سەنەت ئۆمە كلىرىنىڭ سەنەت
كۆرۈكە ئاتاپ تىيارلىغان «قاراماي
قىزى»، «روزىلەم» قاتارلىق كۆللىكتىپ
ئۇسۇپلار ئۆھەتلىك ئۆتكەبىر كەچ
ئۆتكەبىر كۆلۈپىدا ئۇينلىپ، تاما-
شىنلارنىڭ ئالقىشغا بېرىشتى.
يەرلىك ئالاھىدىلىك گەۋدەلىمندۇرلۇ

ئەسپر ئاڭلۇغان كونا ئەسکەر

ئەخەمەت ئابدۇللا

مکی يېزايىگىلىك 4 - شى 64 تۇمن -
مدىدانيغا كېلىپ ئولتۇرالاشقان، ئۇ
ئۆزىنىڭ نەچچە ئۇن يىللۇق ئەسکەر -
لۇك ھاياتىدا نۇر غۇنلىغان قانلىق
جەڭىلەرگە قاتنىشىپ ئېغىر يارىلان
غان .

يانتاق بۇۋايىنىڭ ئايالى ھاشىخان
1992 - يىلى 60 يېشىدا ئالەمدىن ئۆت -
كەن . ھازىر ئۇنىڭ 12 پەرزەمىتىدىن
11 ئى ھايات . چوڭ ئۇغلى بۇ يىل 60
ياشقا كىرىپ . پېسىنگە چىقتى .
يانتاق بۇۋايىنىڭ 24 نەۋرسى . ئۈچ
چەۋرسى بار . ئۇ ئۆمرىدە تاماكا
چەكمىكەن ، ھاراق ئىستېمال قىلما
غان ، كېسىل بولۇپ باقىمىغان . تېنى
ئىنتايىن ساغلام . تاماق تاللىمايدۇ .
ئادەتتىكى جىمانىي ئەمگە كىلەرنى
قىلايدۇ . كۆپ چاغلاردا ئېتىزلىقلار -
نى . مەھەللنى پىيادە ئارىلايدۇ .
چەۋرلىرىنى باقىدۇ .

سۈرەتتە : يانتاق بۇۋاي (ئۆت
تۇرىدا) كونا سەپداشلىرى بى
لمەن بىلە .

ئۇرمۇچىنىڭ ياخشى ساپاھەت نۇقىسى - گۈزەل تېرەكىسى

فیاز کہر مہ

سۈپسۈزۈك ئېقىن سۇ بار . بۇ
ئېقىنىڭ سۈيى سارداۋان باغ
رىدىن باشلىنىپ ئۇرۇمچى دەر
ياسغا قۇيۇلۇدۇ . ئومۇمىي ئۇ
زۇنلۇقى 22 كيلومېتىر كېلىدۇ
ئېقىنىڭ باشلىنىش جايىدىن
شارقىراتمىغىچە 12 كيلومېتىر
كېلىدۇ . شارقىراتمىدىن تې
رەكساي ئاغزىغىچە 10 كيلومې
تىر كېلىدۇ . تېرەكساي ئېقىن
نىڭ تەكشۈرۈپ خۇلاسىلىگەن
يىللۇق سۇ مىقدارى 9 مىليون
650 مىڭ كۇب مېتىر .
تېرەكساي دەپ ئاتىلىۋاتقان بۇ
ساياھەت نۇقتىسى ئىلگىرى ئۆي
غۇرچە تېرەكساي ، خەنزۇچ
بېبىاڭگۇ دەپ ئاتىلىپ كەلگەن
بولسىمۇ ، ئۇرۇمچى كىشىلىرىگ
ئانچە تونۇش جاي ئەمەس ئە
دى . 1970 - يىللاردىن باشلاپ
ساياھەت نۇقتىسىغا ئايلاندى .
يېقىنىقى يىللاردا ئۇرۇمچى
دەرىاسىنىڭ شەرقىدە يەنە
بىر سایاھەت نۇقتىسى ئە
چىلغانلىقتىن ، جۇغراپىيە
جەھەتنىن ئۆز ئارا يېقىن
بولغان بۇ ئىككى سایاھەت
نۇقتىسىنى پەرقىلەندۈرۈش
ئۈچۈن ، ئەسىلىدىكى تېرەك
ساينى غەربىي تېرەكساي ،
يېڭى ئېچىلغان سایاھەت نۇق
تىسىنى ئۇرۇمچى دەرىاسىنىڭ
شەرقىدە بولغىنى ئۈچۈن ،
شەرقىي تېرەكساي دەپ ئاتا
دىغان بولدى .

چار ۋەچىلىق فېرىمىسىنىڭ باش شتاتىغا كېلىدۇ . ئۇ يەر دىن 3.3 كيلومېتىر ماڭسا يەنى ئۇرۇمچى خەلق مەيدانىدىن ھە ساپلىغاندا 51.3 كيلومېتىر يول ماڭسا تېرەكساي ئاغزىغا كېلىدۇ . بى جايغا كەلگەندە ئۇرۇمچى - كورلا تاشىولىدىن ئايىرىلىپ غەربكە بۇرۇلۇپ ماڭسا تېرەكسايغا كىرىدۇ . تېرەكسايىنىڭ ئۇزۇنلوقى 10 كيلومېتىر بولۇپ ، ساي ئاغزىدىن سەككىز كيلومېتىر ماڭسا تېرەكسايىنىڭ مەركىزىگە كېلىدۇ . بۇ يەردە ساناتوردىيە ، كىڭىز ئۆيىلەر ، ماڭىزىن ۋە ئاشخانىلار ، سايابەتچىلەر ئۇچۇن خىزمەت قىلىدىغان ئات ۋە تۆگىلەر بار . ئۇ يەر دىن يەنە ئىككى كيلومېتىر ماڭسا سايىنىڭ ئاخىرىسىغا يەنى شارقىراتمىغا كېلىدۇ شارقىراتمىنىڭ ئېڭىزلىكى 40 مېتىردىن ئاشدۇ ، كەڭلىكى ئىككى مېتىر كېلىدۇ تېرەكسايىنىڭ ئوتتۇرىسىدۇ ئۇرۇمچىنىڭ مەنزرىسى گۇ- ذەل سايابەت نۇقتىلىرىنىڭ بىرى بولغان تېرەكساي ئۇرۇمچىنىڭ جەنۇبىي شەھەر ئەتراپى . دىكى هاۋاسى سالقىن ، مەنزا- رسى گۈزەل يازلىق سەيىلە- گاھ بولۇپ ، ئورنى ئۇرۇمچىنىڭ جەنۇبىدىكى نەنسەن (يۇقىرىقى تاغ) تاغ رايىو- نىدىكى قارا ئۇچىن تېغى (قارا تاغ) ئىك شىمالىي بااغ- رىدا . ئۇرۇمچى بىلەن بولغان ئارىلىقى 59.5 كيلومېتىر ، دېڭىز يۈزىدىن 2252 مېتىر ئېڭىز . ئۇرۇمچىدىن (خەلق مەيدانى دىن) 1370 مېتىر ئېڭىز . ئۇ رۇمچىدىن ئۇرۇمچى - كورلا تاشىولىنى بويلاپ جەنۇبقا قاراپ 32 كيلومېتىر يول ماڭسا سايئېرىق (يۇڭفېڭ- چۇي) قا كېلىدۇ ، بۇ جاي ئۇرۇمچى ناھىيىسىنىڭ بىرى پېزىسى . سايئېرىقتىن 16 كەلۈمېتىر ماڭسا سارچوققا

گرمانیپکی ئالى مەكتەپلەر لە قورشاۋ تام يوق

يوق، سىز قايىسى تەرهەپتىن ماڭىشىز
مەكتەپكە كىرەلەيسىز» دېمىشتى .
مەن: «بۇ قانداقىمۇ بىر ئالىي مەكتەپكە
كە ئۆخىشىۋۇن، بىزنىڭ دۈلىستىرسىزدىكى
ئالىي مەكتەپلەر نېمىزىگەن سۈرلۈك .
ھەيۋەتلەك ھە!» دەۋەتتىم .
كېيمىن مەن درىسىدىنگە بېرىپ ئۇ .
قۇدۇم، بۇ يەردىكى ئالىي مەكتەپلەر .
نىڭمۇ قورشاۋ تېمىسى يوق ئىكەن .
ۋاقتىنىڭ ئۆتۈشى بىلەن مەن ئەترا .

مهن تۈنجى قىتىم گېرمانىسىدىكى
ماينىز ئۇنىپىرىستىتىغا بار غىنىمىد
مه كىتەپ دەرۋازىسىنى تاپالىمىدىم . بۇ
يەرلىكلەرمىنىڭ مەكتەپ دەرۋازىسىنى
ئىزدەۋاتقانلىقىمنى ئۇقۇپ كۈلۈشتۈ
وە: « بىرىنىڭ بۇ يەردە ئۇنىپىرىس
تېتلارنىڭ دەرۋازىسى يوق ، ئەتراپىنى
ئوراپ تۇرغان قورشاۋ تاملىرىمۇ

ئۇچ تىلدا سۆزلىرى دىغان تۈت ياشلىق قىز
كانا دانىڭ بورۇنتودا تۇرۇۋاتقان
تۈت ياشلىق قىز ئەي لىن خەنزو تى-
لى، ئىسپان تىلى ۋە ئىنگلەز تىلدا
داۋان سۆزلىيەلەيدۇ .
كىچىك ئەيلىنىڭ ئاپسى جۇرۇ
جۇڭگولۇقنىڭ ئەۋلادى، دادىسى
چىلىلىقنىڭ ئەۋلادى. ئەيلىن
ئەمدىلا تۇغۇلغان ۋاقتتا ئاتا -

ئاھم تېنديكى ئاجايىپ قىزىقارلىق سان - سېپېر لار

ئۇغۇي لە يىزدەن .
يائىش چە كلىرىسى .
ىگە ئۇ چىرىمایىددە .
ىكەن . مەكتەپىكە
كىر گەندەن كېپىن
خالىغان چېخىدا
مە خسۇس كەنسىپ .
نى ، مەكتەپىنى
ئالماشتۇرۇشقا
بولىدىكەن . ئەمېمى
يىللاردا كارل
هار كىسى توت يىل
ئالىسى مەكتەپتە ئۇ .
قۇپ ، توت مەك .
تەپنى ئالماشتۇرغا .
نىكەن .
ئەنۋەز ئەكىپىر
تەر جىددەسى

قان ميقدارىنىڭ 6 / 1 نى ئىگىلەيدۇ . ئۆتۈر-
دەم مېگىسىدىكى تومۇرلار بىر بىرى بىلەر
گىرەلىشىپ كەتكەن بولۇپ ، ئومۇمىز
ئۇزۇنلۇقى 120 مىڭ مېتىر دىن ئاشىدۇ .
△ چوڭ مېڭە نۇرغۇن ئۇچۇرنى سىخ
دۇرالايدۇ . 100 مىليارد بىت (ئۇچۇ
بىرلىكى) گە يېتىدۇ . بۇ 1 مىليار
نۇسخا كىتابىنىڭ مەزمۇنىغا باراۋە
كېلىدۇ .

△ بەدەندىكى سۇ 65% ، ئاقسىل ، م
نېرالنى ئېلىمېنتلار ئايىرم 35% نى تەش
كىل قىلىدۇ . ئادەم بەدىنىنىڭ 24 سائەت
لىك چىقىرىدىغان ئىسىسىقلق كالورىي
سى بىلەن 30 جىڭ سۇنى قايناتقىلى بۇ
لىدۇ .

△ ئادەم بەدىنىدە 206 پارچە سۇ
ڭەك بار بولۇپ ، پۇتۇن بەدەن ئى

△ كۆزى بىر قىتىم چىمچىلىقلىشقا 24 / 1 سېكۈنت كېتىدۇ . كۆز هەر كۈنى خىلەمە خىل ئوخشمىغان كۆرۈنۈشلەردىن 50 مىڭ دىن ئار تۇقنى ئۆزىدە قالدۇرىدۇ .

△ ئەرلەر مېڭىسىنىڭ ئوتتۇر بىچە ئېغىرلىقى 1. 45 كىلوگرام ، ئاياللارنىڭ بولسا 1. 33 كىلوگرام كېلىدۇ . نېرۋا - مېڭىسىنىڭ سىم يو-لى . ئۇنىڭ سانى 10 مىليون تال ئەتراپىدا بو-لىدۇ . ئەگەر بىر ئادەمنىڭ ھەممە نېرۋىسىنى بىر - بىرلەپ ئۇلايدىغان بولسا ، ئۇنىڭ ئۇ-مۇمىي ئۆزۈنلۈقى 300 مىڭ كىلومېتىرغا يې-تىدۇ .

△ بىر ئادەمنىڭ تېرسىنىڭ ھەجمى 1.8 m^3 كېلىدۇ . ئەگەر ئۇنىڭ ھەر كۆادرات مىللەمبىتىزى بىر كىلوگرام ھاۋا بېسىمنى كۆتۈرە-لەيدۇ دەپ قارساق ، جەمئىي 18 توننا ئېغىرلىققا بەرداشلىق بېرلەيدۇ يەنى ئادەم تېنى 9

لیکور جمہور لیزی

▲ بىر ئۈلۈغ زاتقا
▲ نىسبەتەن كەمەتلەك ۋە
▲ كەڭ قورساقلۇقتىن ئار-
▲ تۈق يارىشىمىق ئېش
▲ يوق .

▲ تۈرمۇش خۇددى ئەينه كە ئوخشايىدۇ . بېن ئۇنىڭغا قاراپ يېنغلىساڭ ، ئۇمۇ ساڭا

قاراپ يىغلايدۇ : سەن ئۇنىڭغا قاراپ كۈل- سەڭ ، ئۇمۇ ساڭا قاراپ كۈلىدۇ . شېكىسىم

▲ به ختلەك ياشاي
▲ دېسەڭ ، ئالدى بىلەن
▲ ئازابلارغا بەرداشلىق
▲ بېرىشنى ۋە ئۇنى يې-
▲ ئىشنى ئۆگەن

- تۈركىنىپە
▲ ئىنسانلارنىڭ بارلىق
▲ تىرىشچانلىقلارى
▲ بەختكە ئېرىشىش ئۇ-
▲ چۈندۈر .

ئۇۋېن - ئىنسانلار بۇ دۇنيادا
باي بولۇش ئۈچۈن ئەمەس ، بەلكى بەختة-
لىك بولۇش ئۈچۈن داشادۇ

یاسایدو .
سپتندال
بمخت - ئەخلاق.

لبق ئادەملەرگە قىلىن-
غان ئىتئامدۇر .
- تۈماس
▲ مېھر - ۋاپاسى
يەق كىشى ئەگەر قۇ-

ياش بولغان تهقدر-
دیمۇ ئۇنىڭدىن نېمە
پايدا؟

هەر قانداق ئىشنى

چېكىدىن ئاسور ووھە -
مە، چېكىدىن ئېشىپ
كەتسە ئۇ ئىش سەندىن

قاچندو .
▲ دۆلەتكە ئېرىش-
▲ اۇغۇرغۇ لانىخان .

سەك مەعروۋە ئىمەن
قولۇڭدىن كېلىشىچە
ياخشىلىق قىل ، يامان-

لنق قلما .
▲ كويومسز ئەس-
قاتماس ئوغۇلدىن
كۆرە ، سادىق ،

کۆیۈمچان خىزمەت-
چى ياخشى .
قانحىلىك ئە-

شەنچىلىك ۋە توغرائى
ئادەم بولسۇن، ھەم-
شەنچىلىك

ئۆزۈلۈك .
▲ بىلىملىكىنىڭ سو-
زى بىلىمسىزگە كۆز-

دُور
▲ ئىنسان بىلەمى بى-
▲ لەن ھەممىگە قول ئۇ-

زُوتالايدو .
▲ عهقال -
ئەسەنگىما خىشى.

وَهُوَ شَهْنَجْلِك
ئَادَاشْتُور ، بِسْلَم

نهايىتى مېھربان
قېرىنداشتۇر .
- يۈسۈچان ھاجىپ

چى چۈن مائارىپ مىنلىرىلىكىگە،
چاۋىگۇهەنخۇا مۇئاۋىن زۇڭلىلىققا قو-
يۇلسا، ماۋىيەنسىن، چى چۈن، شىي
جىڭىيى، جىن زۇمېيلار مەركەزنىڭ يې-
غىنلىرىغا چەتنىن قاتناشتۇرۇلۇپ،
«ئىز باسار» قىلىپ تەربىيەنسە، دەپ
يازغانىدى. سەككىز كۈندىن كېيىن،
ماۋىزېدۇڭ جىالىڭ چىڭغا يەنە بىر پارچە
خەت يازدى:

جيالىڭ چىلەتى :

لى گۈنىڭ خۇاڭىنىڭ ئەتكىنلىقىنى
ئوقۇغان بولغىيدىشىز تېركۈور جەھەتنى
ئالغاندا، ئۇ ياخشى يېزىلىغان ماقالە. سىزنىڭ
ۋەزىپىشىز ئىچىكى - تائىقى ئەھۋاللارنى
تەتقىق قىلىش، بۇ چولۇق وەزىپە. بۇ ئىشنى
من سىزگە كۆپ قېتىم ئېيتقىن، خىزىمىتىم
يوق دېمەلتە.

ماۋىزېدۇڭ 1974 - يىلى 20 - نويابىر
جيالىڭ چىلەتى ماۋىزېدۇڭغا ئارقا - ئار-
قىدىن خەت يېزىپ، ئۆزىنىڭ «9 -
قۇرۇلتايدىن كېيىن ئاساسىي جەھەت-
تىن بىكارچى» بولۇپ قالغانلىقىنى
ئېيتىپ، ماۋىزېدۇڭنىڭ ئۇنىڭغا خىز-
مەت بېرىشنى، يەنى بۇيرۇق چۈشۈ-
رەلەيدىغان ئەمەلىي هوقۇق بېرىشنى
ئۇمىد قىلغانىدى. ماۋىزېدۇڭنىڭ بۇ
خېتىدە ئۇنىڭ بۇ خىل تەلىپى رەت قە-
لىنغان.

1975 - يىلى 5 - سېنتەبىر جىكپ
مەركىزىي كومىتېتى، گۇۋۇيۇن
داجەيدە يېزا ئىگىلىكىدە داجەيدىن
ئۆگىنىش يىغىنى چاقىرىدى.
يىغىندا دېڭ شىاۋىپىڭ تەر-
تىپكە سېلىشنى تەكتىلىدى.
جيالىڭ چىلەتى بولسا ھەدەپ
«سو بويىدا» غا باها توغرى-
سىدا گەپ سېتىپ، جۇئىن-
لەي، دېڭ شىاۋىپىڭغا
دارتمىلاپ هو جۇم قىلدى. جىالىڭ
چىلەتى : «سو بويىدا» غا باها بېرىشنى
ئەمەلىيەتكە بىرلەشتۈرۈش كېرەك.
سۇلۇڭ جىالىڭ چاۋىگەينى قۇرۇق جازىغا
ئايلاندۇرۇپ قويغان. ھازىر ماۋجۇش-
نى قۇرۇق جازىغا ئايلاندۇرۇپ قو-
يۇۋاتقانلار بارمۇ - يوق؟ مېنىڭچە بار.
«بەزىلەر پومېشچىك - زۇمىگەرلەرنى
ھۆكۈمەتكە سۆرەپ ئەكىردى» دې-
دى. ئۇ يەنە يىغىندا ئۆزىنىڭ سۆزىنى
ئائىلىتىشنى، بېسىپ تارقىتىشنى تەلەپ
قىلدى.

خۇاگوفىڭ ماۋىزېدۇڭدىن يولىيورۇق
سۇرىۋېدى، ماۋىزېدۇڭ : «بىكار گەپ،
ئۇنىڭ مەزمۇنى تېمىسىغا ماس كە-
مەيدۇ!»، «سۆز ئورېگىنالى بېسىپ
تارقىتلىمسۇن، ئۇن لېنتىسى ئائىلە-
تلىمسۇن!» دەپ يولىيورۇق بەردى.
بۇ ۋاقتىتا ماۋىزېدۇڭ بىلەن جىالىڭ
چىڭنىڭ مۇناسىۋىتى ناھايىتى يىراق.
لىشىپ كەتكەندى. ماۋىزېدۇڭنىڭ يې-
نىدا ئىشلىگەن خىزىمەتچى خادىملارنىڭ
ئەسلىشىچە، ماۋىزېدۇڭ خۇرستىغان
ھالدا : «پۇقرالارنىكاھتىن ئاچراش-
حاقچى بولسا سوت مەھكىمىسىنى تاپى-
دۇ ئەر اۋەر، دە دېنىنى كەنگەتى

1974 - يىلى 17 - ئىيۇل ماۋزىدۇڭ سىياسىي بىۇرۇ يىغىنىدا جياڭ چىڭنى يۈز تۇرانە تەنقىد قىلدى: «يولداش جياڭ چىڭ، سىز دىققەت قىلسىڭىز بولىدۇ، باشقىلارنىڭ سىزگە پىكىرى بار، ئۇلار بۇ پىكىرنى سىزگە يۈز تۇرا- نە ئېيتالمايدۇ، سىزمۇ خەۋەرسىز قالد- سىز. ئىككى زاۋۇت قۇرۇۋالماڭ، ئۇنىڭ بىرى پولات - تۆمۈر زاۋۇتى، يەنە بىد- رى قالپاق زاۋۇتى. ھەدىسىلا خەققە قالپاق كېيدۈرۈۋېرىش ياخشى ئەمەس، سىز ئەمدى ئۇ زاۋۇتنى ئېلىۋالماڭ».

«بولىدۇ، پولات - تۆمۈر زاۋۇتىنى يولداش دېڭ شىاۋپىڭغا بېرىۋېتىھى» دېدى جياڭ چىڭ. كۆرۈنۈپ تۇرۇپ- تۈكى، جياڭ چىڭنىڭ بۇ سۆزىدە بىر خىل نارازىلىق بار ئىدى، بۇ نارازىلىق ماۋزىدۇڭغىلا ئەمەس، دېڭ شاۋپىڭ غىمۇ قارىتلغانىدى. دېڭ شىاۋپىڭ گەپنى كۆپ قىلمىغىنى بىلەن ناھايىتى قاتتىق ئىدى، جياڭ چىڭغا ئالدىراپ يول قويىمايتتى. ماۋزىدۇڭنىڭ: ئۇنىڭ «ئىچكى قىسمى پولات - تۆمۈر شىر- كىتى» دېيىشى ئەجەبلىنەرلىك ئەمەس ئىدى. ماۋزىدۇڭ ئۇنى شۇنداق دەپ تەرىپلىگەنىكەن، ئۇنداقتا پولات - تو- مۇر زاۋۇتىنىڭ دېڭ شىاۋپىڭغا بېرىد- ۋېتىلىگىنىمۇ ياخشى بولدى.

ماۋزىدۇڭ «بۇ گەپنى ئامما ئالدىدا دېددى گىز!» دېۋىدى، جياڭ چىڭمۇ «گېپىم گەپ!» دېدى. ماۋزىدۇڭ شۇ يەردە ئولتۇر-

كى ماۋزىدۇنىڭ ھەدىئىدى

غان سىياسىي بىۇرۇ ئەزالىرىغا مۇنداق دېدى: «ئاڭلىدىڭلارمۇ؟ ئۇ ماڭا ۋە كىللەك قىلمايدۇ، ئۆزىگىلا ۋە كىللەك قىلدۇ. ئۇ- نىڭغا بىرىنىڭ ئىككىگە بۆلۈنۈشى بويىچە قاراش كېرەك، ئۇنىڭ بىر تەرىپى ياخشى، بىر تەرىپى ئانچە ياخشى ئەمەس».

1974 - يىلى 4 - ئۆكتەبىر ماۋزىدۇڭ دېڭ شىاۋپىڭنى گوۋۇيۇمنىڭ بىرىنىڭ چى مۇئاۋىن زۇڭلىلىقىغا تەينلەشنى تەكلىپ قىلدى. روشهنىڭ، بۇ گوۋۇ- يۇهنىڭ جۇئىنلەيدىن كېيىنكى زۇڭلى نامزاتنى ئورۇنلاشتۇرغانلىقى ئىدى.

12 - نويابىر ماۋزىدۇڭ جياڭ چىڭنىڭ ئۆزىگە يازغان بىر پارچە خېتىگە مۇنداق تەستىق سالدى : تولا ئوتتۇ- رىغا چىقىۋالماڭ؛ ھۆججەتلەرگە تەس- تىق سالماڭ؛ كابىنېت تەشكىللەمەتكە (ئارقا تىرەك بولماڭ). سىز كۆپ كە شىلەرنى رەنجىتتىڭىز، كۆپ ساندىكە لەر بىلەن ئىتتىپاقلىشىڭىز لازىم، بۇنى ئالاھىدە تەۋسىيە قىلىمەن. ئادەمنىڭ قەدىر - قىمىتى ئۆزىنى بىلىشتە.

جياڭ چىڭ ماۋزىدۇڭغا يازغان خې- تىدە 4 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيىدا كادىرلارنى ئورۇنلاشتۇرۇش ھەققىدە- كە لار بىلەن ئەتتەن خالقىمۇنىڭنى

خېلى ئۆزاق مەزگىلگىچە جىاڭ چىڭ. بىڭ خىزمىتى ئاساسەن ماۋىپىدۇڭنىڭ چىڭ - ئىچىمىكى، كۈندىلىك تۇرمۇش. بىن خەۋەر ئېلىش بولۇپ كەلگەندى. 5 - يىللارنىڭ باشلىرىدا جىاڭ چىڭنىڭ ئاكىميهت ئىشلىرىغا قاتنىشىش ۋە هوقۇق ئۇتۇش فىيىتى كۈچىيىشكە باشلىدى. جۇڭنەنخەيدىكى فېنزاپۇن باغچىسىدا جىاڭ چىڭ ھامان ماۋىپىدۇڭ بىلەن كۆ. بۇشكىلى كەلگەن مېھمانلار ئالدىدا بىلەر. بەنلىك قىلاتتى، مۇنداق ۋاقتىلاردا ماۋا. بىكىر بايان قىلىش هوقۇقى يوق» دەپ تەتقىدلهپ ئۇسال ئەھۋالغا چۈشۈرۈپ قو. باتى. 1962 يىلى، - ئىيۇل جىاڭ چىڭ بېجىڭدا «خەي روينىڭ منىسىپتن قالدۇرۇشى» ناملىق تىياتىرىنى كۆرگەندىن كېيىن، بۇنىڭدا قىلغىلى بولىدىغان نى. - نى ئىشلار بارئىكەن، دەپ ھېس قىلىپ، ئۇنىڭدا جۇڭگۈنىڭ سىياسى سەھىنە. سىگە چىقىش تىيتى يەنە بىر قىتسە قوز غالغان. 1963 يىلى - 6. ماي شاڭخەيدىكى «ۋېنخۇي» بىلەر ئېلىنىڭ زېىنى يوق» نەزەرىيىسى سەرلەۋە. لىك ئاقالە بېسىلىدۇ. بۇ جىاڭ چىڭ ۋە كېيىشىنىڭ بىرلىكتە تەشكىللەسى، جاك چۈز چاۋىنىڭ مەخپى پىلاپلاشتقا قاتنىشى بىلەن شاڭخەيدە «خىلەت كىچىك يېزا» نى تەتقىد قىلىپ ئېتىلغان تۈنچى توب ئىدى. بۇ گۈنلىكى كۈندە كىشىلەر «مەدەنلەت زور ئىنقىلابى» نى ئەسلىسا، ياؤۋېيەفتىڭ «بېڭى تۈزۈلگەن تا- رىخىي تىياتىر <خەي روينىڭ مە- بەپتن قالدۇرۇشى>>غا باها> ناملىق ماقالسىنى تىلغا ئالماي قالمايدۇ. ئەمەلىيەتتە، ھەققىي مۇقەددىمە ئاشۇ <> جىن بولغاننىڭ زېىنى يوق>> نەزەرىيىسى> ناملىق ئاقالە ئىدى. دەل مۇشۇ ماقالسىڭ مۇۋەپەقىيەتلەك ئېلان قىلىشى بىلەن، جىاڭ چىڭ ئۆزىنىڭ <تەتقىدلىش هوقۇقىنى قولغا كەلتۈرۈش> ئۇ. مەدىنى شاڭخەيگە باغلىغان. شۇنىڭ بىلەن «بېڭى تۈزۈلگەن تارىخىي تىياتىر <خەي رو- زىنىڭ مەنىسىپتن قالدۇرۇشى>> ناملىق ئىكىنچى ئاقالە مەيدانغا كەلگەن. 1966 - يىلى 4 - مايدىن 20 - مايغىچە جاك بەركىزىي كۆمىتېتى سىياسى بىوروسىنىڭ كېيىتىلىگەن يىغىنى بېيجىڭدا چاقىرىلىپ «16 - ماي ئۇقتۇرۇشى» ماقوللانغان ۋە مەركىزىي سە- غان «مەركىزىي مەدەنلەت ئىنقىلابى رەبەرلىك گۇرۇپپىسى» نى قۇرۇش قارار قىلىنغان. 2 - ئاۋغۇست جاك بەركىزىي كۆمىتېتى تولۇقلىما ئۇقتۇرۇش چاقىرىپ «مەركىزىي مەدەنلەت ئىن- قىلابىي رەبەرلىك گۇرۇپپىسى» نىڭ ئەزىزلىنى ئېلان قىلغان. چىن بودا گۇ- رۇپپا باشلىقى، تاۋجۇ، كاڭ شېڭ مەسلىھەت، چى، جىاڭ چىڭ، ۋالڭ رىنجۇڭ، لىيۇجىجەن، جاڭ چۈنچاڭلار مۇئاۋىن گۇرۇپپا باشلىقى بولغان. شۇنداق قىلىپ، جىاڭ چىڭ «مەركىزىي مەدەنلەت ئىنقىلابىي رەبەرلىك گۇرۇپپىسى» نىڭ بىرىنچى مۇئاۋىن باش- مەلىقى سۈپىتىدە جۇڭگۈنىڭ سىياسى سەھىنىڭ سەھىنىسىگە چىققان.

